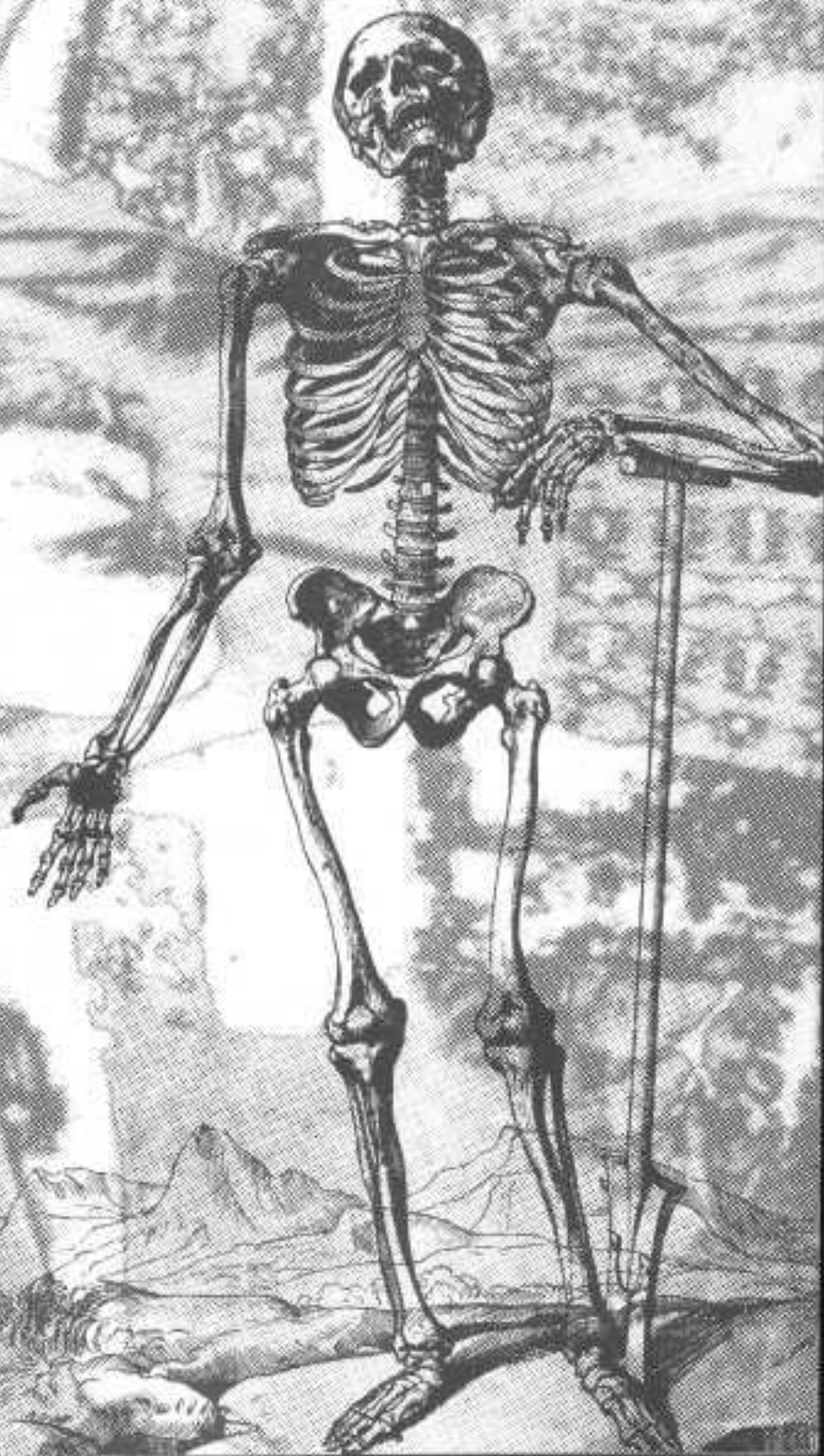

Hayalet Gemi

60.000 TL Sayı: 24 1995

*Başka bir dünya olduğuna yemin edebileceğiniz
o açık denizlerin gecesinden çıkıp gelen
hayalet geminin sisli şehir caddelerinde,
köy mezarlıklarının tarlalarla kesiştiği boşluklarda,
çocuk parklarında ve kurgusu boşalmış
luna-parklarda, sandalyeleri ters çevrilmiş
meyhanelerde, okuyucuları çoktan yokolmuş
kütüphanelerin ıssız koridorlarında gezindiğini
mutlaka birileri fısıldamıştır kulağınıza. Hatta
geceleyin birdenbire havlayan köpeklerin neden
ürktüklerini o zaman hissetmişsinizdir.
Ya da tüm bunlar uyku ile uyanıklık arasında
yaşanan türden bir hayal...*

seyir defteri

Hiç bitmeyen bir hikayenin içinde kaybolmak, sonsuzluğun paralel evrenlerinde tekrar tekrar varolmak, zamanın içinde bir sarkaç gibi ileri ve geri, çocukluk ve yaşlılık arasında gidip gelmek, hep ama hep genç dipdiri kalmak, doğaya ve tanrılara isyan etmek, aşkın bitmeyen acılarını çekerek bir an'ın içinden evrene açılmak... Hayallerimizin büyüğü ormanında kaybolabilir miyiz?

Aramızda, tam yanibaşımızda, bize bizden daha yakın olan, soğuk ve adil ve kaçınılmaz ölüm! O'na karşı tek silahımız, hayallerimiz... Çünkü o, aklın sınırlarının içinde, yani caddelerinde şehrin, kalabalıkların en sevimsiz çehrelerine sırtarak, bayramlıklarını giyinip gezmeyi sever.

Hayallerimizin büyüğü ormanında kaybolabilir miyiz? Zavallı ve çocuk elleri zihnimizin. O büyüğü ormana asla giremeyecek ölüm...

İçindekiler

4

uçan hollandalı

ÖLÜM ÜÇLEMESİ

murat gülsoy

12

üstü çizilmiş kişiler

BİR TEMİZLİK SÖYLEMİ OLARAK ÖLÜM

nazlı ökten

15

başka bir dünya

GÜLZEMİN HANIMIN BANA DÖKÜNDÜĞÜ YERDE

DÖKÜLEN MÜREKKEPLE YAZILMIŞ HİKAYAT

esin esen

20

kimsesiz *çığlık*

YALNIZLIK, KORKU VE NİHAİ SON: UZUN İNCE BİR YOLDAYIZ

pınar türen

23

deligömləği

DÜNYAYA GELMEK BİR DAHA HAYAL EDİLSE BİLE

sedef erkman

26

med-cezir

MUMİYA

zeynep aktüre

32

düşdeğirmeni

BİLDİĞİN SAHANDA YUMURTA

orhan cem çetin

33
gizli hazine
BİR HİSSİYAT MESELESİ
selim ergun

38
kirli melekler
ÇÖZÜYOR. ÇÖZÜYOR. ÇÖZÜYOR...
göl çetin

40
çıkma sokak
DEKAMERON
seda kaynak

43
kutupyıldızı
DEF-İ ŞER AYİNİ
bayram keten

44
sisdüşleri
KARANTİNA, DÜĞME BÖCEĞİ VE BÜYÜLÜ CÜMLE
ergun kocabıyık

46
şışedeki mesaj
YAŞAM BİR YOLCULUKTUR ÖLÜME VARILAN
nurgürsu

47
yalnızlığın oyuncakları
ÖLÜMÜ BEKLİYORLTM
ahmet ortaçdağ

ÖLÜM ÜÇLEMESİ

murat ülsoy

I. İDAM

Sevgili Dostum,
Böyle bir mektuba nasıl başlayacağımı bilemiyorum. Seninle çok yakındık. Fakat belki çok değişmişindir. Belki beni hatırlamayacak kadar çok... Çünkü zaman değiştiriyor. Örneğın ben çok değiştim. Görsen tanımayacağına yemin edebilirim.

Kediler ölülerini gizlerlermiş. Öleceğini anlayan bir kedi ortadan yok olur, on yıllık sahibi bile cesedini bulamazmış. Bu güne kadar da eceliyle ölmüş bir kedinin cesedine rastalayan olmamış. Sadece ortadan kayboluyorlar.

Görüşmediğimiz süre içinde hep aynı yerde görev yaptım. Oraya gittiğimden beri -ne kadar sevinmiştik hatırlarsın- bir kabusu yaşıyorum. Keşke savaşın orta yerine gitseydim belki çok daha kısa bir süre yaşardım fakat hiç olmazsa yaralı insanları iyileştirmeye çalışmakla geçerdı o kısa zaman dilimi. O doktorları nasıl kıskanıyorum bilemezsin.

Ben ne mi yapıyorum? Bir hapishane doktoru ne yaparsa onu dostum. Mahkumları tedavi ediyorum. Ve onlar idam ediyorlar. Biliyorsun bu hapishaneye girenler oradan bir tek şekilde çıkabiliyorlar. Yine benim verdiğim ölüm raporuyla. Fakat önce tedavi ediyorum. İdam edilmeden önce sağlık raporu veriyorum. Ve sonra, ölüm raporu veriyorum. Sabah altı otuz, sağlıklı; sabah dokuz onbeş, ölü. Ve günler gelip geçiyor, ben ölmüyorum. Her an duracağını zannettiğim kalbim beni her gün yanıltıyor.

Dün gece yine tuhaf bir rüya gördüm Fakat ondan öncekini anlatmalıyım. Geçen ay idam edilmeden önce muayene ettiğim bir kadınla ilgili. Kadın savaş suçlusu olarak getirilmişti. En yakın arkadaşı gizli polismiş. Ve onun hazırladığı raporla tutuklanmış, suçunu itiraf etmiş. "Savaş karşıtlığı ve düşman ülkelerin menfaatlerini koruma ve kollama eğilimi..." Her neyse geçenlerde gördüğüm rüya şöyle:

Bir kasabadayım. Çok fakir bir yer. Bir cenaze töreni yapılmakta. Ölen, sıradan bir yoksul. Tam gömülmek üzereyken, ölünün alacaklıları cenazeyi basıyorlar ve borçları ödenmeden gömülemeyeceğini söylüyorlar. Ölünün yakınları yalvarıyorlar adamlara fakat adamlar nuh diyorlar peygamber demiyorlar. Ne kadar borcu olduğunu soruyorum. Adamların söylediğı o kadar küçük bir miktar ki durum son derece saçma geliyor bana ve çıkarıp borcu ödüyorum. Sonra adamın evindeyiz. Yakınları beni ağdırlamak istediklerini söylüyorlar. İtiraz etmiyorum ve geceyi orada geçirmeye karar veriyorum. Odanın ortasına bir yatak serilmiş. Yatıyorum ve rüyama ölmüş olan adam giriyor. Bana teşekkür ediyor ve bundan sonra bahtımın açıldığını, başıma hiç ummadığım kadar güzel şeyler geleceğini muştuluyor. Yalnız her şeyde ortağız artık, diyor. Uyanıp yola çıkıyorum. Artık bambaşka bir yerdeyim. Göl kıyısı. Gün batarken birden gölün içinde bir kızın yüzdüğünü görüyorum. Şaşıyorum. O "sağlıklı: idam edilmesinde bir sakınca yoktur!" raporu verdiğim genç kadın. Ne iyi kurtulmuş diyorum. O sırada kız beni fark ediyor ve bana doğru yüzüyor. Ona aşık olduğumu hissediyorum. O da bana aşıkmiş. Birbirimizin yüzünü öpüyoruz. Fakat birdenbire bana kızdığını hatırlıyor sanki. Neden kurtarmadın beni diyor. Benim bir şey söylememe fırsat vermeden sudan çıkmaya başlıyor. Belinden aşağısı korkunç bir ejderha bedeni ve bacaklarının arasından binlerce yırtıcı çene çıkıyor. O sırada borçlarını ödediğim adamın sesini duyuyorum. 'Ne kazanırsan yarısı benim demiştım. İşte şimdi ödeşiyoruz!' diyor ve kızın ejderha kısmını alıyor. Genç kadınla sulara gömölüyoaız ve uyanıyoaım.

Canını sıktığımı biliyorum, sevgili dostum. Şimdi bu mektubu okumak yerine kimbilir neler yapacaktın. Fakat başka çarem kalmadı. Senin bir nebze olsun yaşadıklarına tanık olmanı istedim. Çünkü yaşananlar izlenmiyorsa, bilinmiyorsa hiç bir anlamı kalmıyor. Tanığı olmadığımız olaylar bizim için adeta varolmuyorlar.

Adamın yüzünü görmüyorum. Başı arkaya doğru gerilmiş durumda olduğu için heyecanla atan şah damarına dikiyorum gözlerimi. Tüm bedeni harfler ve işaretlerle boyanmış bir kadının yavaş yavaş adamın üzerine oturduğunu görüyorum. Adamın organı hiç zorlanmadan bıçak gibi giriyor kadının bedenine. Nefesim sıkışıyor. Aynı anda kadın elindeki ipi gevşetiyor ve adamın boynuna doğru hizalanmış olan giyotinin karanlığın içinde su gibi aktığını ve yine aynı anda orada yatan adamın kendim olduğunu anlıyorum.

Beni gözünün önünde canlandırmanı istiyorum. Son görüşmemizden bu yana hızla yaşlandım. Orta yaşlı bir adam görüntüsüne sahip, kel ve zayıfım. Küçükken kızların hoşuna giden çillerim hastalıklı suratımda pis lekelerle dönüştü. Ve her sabah o gün asılacak ya da ilaçla öldürülecek olan mahkumları muayene ediyorum. Ya da idam edilmiş olanların ölüm raporlarını yazıyorum. Sonra öğlen oluyor. Yemekten sonra yine muayeneler... Akşamları ise tam bir işkence. Televizyonda hiç bir şey yokmuşçasına eğlenen insanların gizli hayatları üzerine alışılmış programlar ve bir türlü gelmek bilmeyen uyku.

Uzunca bir süreden beri o kadını rüyalarımda görüyorum. Bazılarında demin anlattığım gibi mutlu sonla uyanıyorum fakat çoğunlukla kabuslarla boğuşuyorum. Kalbim hasta olduğu için uyuşturucunun dozunu artıramıyorum. Ha söylemeyi unuttum. Evde kendime küçük bir laboratuvar kurdum. Eminim farkındalar fakat bir şey söylemiyorlar. Hatta ürettiğim sentetik uyarıcıları ima ederek infaz işinde çalışanlara özel bir 'moral programı' uygulamamı bile istediler. Özellikle gardiyanlardan beşinin birbiri ardına intiharından sonra... Kendime birazcık nefes aldırabildiğim tek pencere bu sentetik uyarıcılar. Ne yazık ki haftada iki kez kullanabiliyorum ve ancak o zaman rüyalarım mutlu sonla bitiyor.

Kabuslarım ise hep aynı. Tuhaf ve büyük bir apartmanın önünde başlıyor rüya. Kapıdan içeri girmem gerekli fakat tam kapının önüne gevşek bir iple bağlı duran ve durmaksızın havlayan vahşi bir köpek girmeme engel oluyor. O sırada yüzünü hiç bir zaman seçemediğim bir adam gelip köpeği kontrol altına alıyor ve ben içeri girebiliyorum.

Asansör gitmem gereken kata ulaştığında bu apartmanda dairelerin bütün katı kapladığını anlıyorum. İçerde egzotik bir atmosfer var. Her taraf karanlık. Mumların cılızca aydınlatığı köşelerde göze çarpan garip semboller var. Arkaik bir takım resimler görüyorum. Taş devrinde insanların şeytan figürleri betimlediklerini görünce şaşıyorum. Neden orada olduğumu bilmiyorum. Tütsüye karışan bir parfüm kokusu alıyorum. Hiç kimseyi net olarak görmememe rağmen çevremde bir sürü insan olduğunu hissediyorum. İzleyen gözlerin varlığı heyecanlandırıyor beni. O sırada odacık gibi bir yeri gözetlerken buluyorum kendimi. Ortamda duyulan müziğin volümü kulakları sağır edecek kadar yükselmiş durumda. Odanın içinde bir çok çıplak kadın ve erkek görüyorum. Şeytani bir alem yaptıklarını ve sonunun mutlaka kötü biteceğini hissediyorum. Kaçma şansım varken yine de merakıma ve kaderime yeniliyorum. Odanın orta yerindeki yükseltide elleri ve ayakları iki yana açılarak bağlanmış çıplak bir adam yatıyor. Adamın yüzünü görmüyorum. Başı arkaya doğru gerilmiş durumda olduğu için heyecanla atan şah damarına dikiyorum gözlerimi. Tüm bedeni harfler ve işaretlerle boyanmış bir kadının yavaş yavaş adamın üzerine oturduğunu görüyorum. Adamın organı hiç zorlanmadan bıçak gibi giriyor kadının bedenine. Nefesim sıkışıyor. Aynı anda kadın elindeki ipi gevşetiyor ve adamın boynuna doğru hizalanmış olan giyotinin karanlığın içinde su gibi aktığını ve yine aynı anda orada yatan adamın kendim olduğunu anlıyorum. Kadının hep aynı kadın olduğunu söylememe gerek yok herhalde. Ve bedenimden ayrılmış kafam vücudumla birleşmeye devam eden o kadını izliyor. En nihayet cansız bedenim içindeki son tohumları kadına boşaltıyor. Ben olmaktan çıkmış bedenimin kadına çiftleşmesi ve kesik boğazımdan hırıltılarla fışkıran kan, artık bana ait olmayan bir bulantı duygusu yaratıyor zihnimde. O anda, adını bile duymadığım şeytani bir güç için askerler doğurmak üzere cansız bedenlerden gebe kalan kadınlardan oluşan bu ölüm tarikatının sıradan bir kurbanı olduğumu anlıyorum.

Bu kabustan her uyanışımda, kalbim deli gibi çarparak bir gün daha bu korkunç rüyayı görürsem beni terkeceğini söylüyor çılgılık çılgıca. Ben çaresizlikle kabul ediyordum kaderimi. Daha doğrusu ediyordum. Bu geceye kadar.

Gidiyorum dostum. Bir saat kadar öne kararımı verdim. Fakat sanki beynimin bir bölümü yıllardır bu gidişi planlıyormuşçasına rahatlıkla ayrıntıları

*Şanslıydık çünkü bir kahramanlar birliği
olarak geri dönmüştük ve devletin
şevkatinden azami oranda yararlanmıştık;
diğer adsız askerler gibi yokolup
gitmemiştik.*

*Devletin ödediği yüklü bir tazminatla
hayatımın geri kalan bölümünü edebiyatla
uğraşarak geirebileceğimi anladığımda
Üniversitenin kapısından gözünde siyah bir
bantla giren geç bir adamdım artık*

benim için hallediyor. Senin adresini çarçabuk yıllardır durmakta olduğu çekmeceden bir çırpıda çıkaran parmaklarım, bu satırların büyük bir doğallıkla kağıda geçişi, gideceğim yerin belirlenmesi her şey benim dışında gelişiyormuş gibi şaşkınlıkla izliyorum. Çünkü gidiyorum dostum.

O kedilerin gittikleri bilinmeyen ülkeye gidiyorum. Hoşçakal...

II. ÖTENAZİ

Rahatsız uyumuş olduğum için bütün gnm inanılmaz bir bunaltı ve yorgunluk içinde geçmişti. Tek hayalim eve gidip, yıkanmak, yönlü kazakların ve battaniyelerin içine dalıp, televizyonda herhangi bir filmi seyrederken uykuya dalmaktı. Bu mızımız ruh haliyle eve vardığımda karım akşama misafirlerimizin olduğunu söylerken elime marketten alınması gerekenler -hem de hemen listesi tutuşturdu. O sırada masanın üzerindeki mektuplara gözüm ilişti. Zarflardan biri hemen dikkat çekiyordu. Gri oldukça büyük bir zarf. Ayakkabılarımı ıkarmadığım için parmaklarımın ucuna basa basa masaya yaklaştım ve üzerini okumaya çalıştım. Adıma gönderilmişti ve gönderenin adı ve adresi yoktu.

Alışverişten döner dönmez konuk öncesi hazırlıklara boş verip kendimi çalışma odasına kapattım. Mektup eski bir arkadaşımdan geliyordu. Son bir kaç yıldır iyiden iyiye kopmuştuk. Ancak birbirimize bayramdan bayrama kart gönderen iki eski arkadaştık. Yollar ayrılmıştı. Bazen hayat isteklerimiz doğrultusunda gelişmiyor. Hele bizim gibi oniki yıldır bitip tükenmek bilmeyen savaşlarda yaşayan ülkelerin yürekleri kararmış insanları için her şey kader dediğimiz bir ilk ağ tanrısının ilkel dudakları arasında. Liseyi bitirir bitirmez askere alınmıştım. Dört yıl kadar tropik bir ülkenin işgal etmekte olduğumuz dağlarında

gerillalara karşı savaşmaya gitmiştim. O ise doğuştan gelen bir hastalığı nedeniyle askere alınmamış ve niversiteye gitmişti. Kalbinde nasıl ve neden olduğunu bilmediğimiz bir delik vardı. Her an lebilirdi. Hepimiz için geçerli olan bu durum onun için daha yakın olduğundan mıdır nedir hepimiz ona iyi davranırdık. Hatta biz müfredata yeni konmuş olan silahlı eğitim derslerinde karavana atışlar yapıp neşe içinde eğlenirken o elinde kitabı dalgın dalgın atış sahasını gören pencerelerden birinin yanına otururdu. Bundan rahatsız olur muydu bilmiyorum. İçinde sürekli bir saatli bomba taşıyan biri olarak kendini felsefeye ve fen bilimlerine vermişti. Sürekli okuduğu için ona Doktor derdik. Adıyla kimse çağırmazdı, o da kendi kötü kaderini hatırlatan adını pek sevmediğinden olsa gerek hoşnuttu lakabından.

Artık şans mı demeliyim yoksa şanssızlık mı, gittiğimin ilk yılının sonunda bir çatışma sırasında yaralandım ve sol gözümü kaybettim. Bende kalan tek gözümü açtığımda kendi ülkemin hastanelerinden birindeydim. Birliğimizde savaşan devlet yetkililerinden birinin oğlu da benim gibi yaralandığı için hızla memleketimize geri getirilmiştik. Şanslıydım fakat yine de o olaydan sonra toparlanmam çok zaman aldı. Şanslıydık çünkü bir kahramanlar birliği olarak geri dönmüştük ve devletin şevkatinden azami oranda yararlanmıştık; diğer adsız askerler gibi yokolup gitmemiştik. Devletin ödediği yüklü bir tazminatla hayatımın geri kalan bölümünü edebiyatla uğraşarak geirebileceğimi anladığımda niversitenin kapısından gözünde siyah bir bantla giren geç bir adamdım artık.

Ve aradan yıllar geçti. Çok başarılı sayılamayacak -böyle bir ortamda başarılı olabileseydim şaşardım- bir kaç kitap yayınlatabilirle fırsatı buldum. İlki çok az basılan ve doğru dürüst dağıtılamadığı için ciddiye alınma fırsatı bulamamış savaşta aldığım yaranın bende, yarattığı umutsuzluğın izlerini taşıyan "Sol zmdeki Son Görüntüler" ve ikincisi epeyce ses getiren fakat kısa zamanda unutulan kısa yklerimi topladığım "Yetişkinler İçin On Hüzünlü Masal" adlı kitaplardı. Bu sırada Doktor'la mektuplaşıyorduk. O bir başka şehirde tıp öğrenimini sürdürüyordu ve ülke içinde yolculuk edilmesinin en aza indirgenmesi için ulaşım araçlarına yapılmış olan korkunç zamlar yüzünden birbirimizi ziyaret edemiyorduk. Zaten ruh halimiz de bunu gerektiriyordu. "Neredeysen orada kal ve yaşa." Gitmek tehlike demektir. Yani bir takım devlet

Gözlerimin içine dikiğı kararlı bakışların içinde ne bir duygu ne bir pırlıltı. Buz gibi bakıyordu ve ceset gibi gülümsüyordu. İpnotize olmuş gibiydim.

Bu duygu ve şevkatten arınmış gerilim gittikçe daha çekici kılıyordu saygın misafirimizi. "Diyorum ki ben aklıma gelen konuları sana söylesem ve sen de belki, boşuna giderse bunları romanlaştırsan? Zaman zaman beraber çalışsak!...

Sen ve ben."

Tuhaf, tehlikeli ve ahlakdışı bir şeyler ima eden, emir tonunda bir davet!

görevlendirmeleri dışında, öylesine, sırf meraktan yapılan geziler... Merak kediye gerçekten öldürebiliyordu. Fakat çok mutsuz olduğumuz da söylenemezdi. En azından bir işimiz, evlerimiz ve bizi seven eşlerimiz, arkadaşlarımız vardı.

Doktor, tıp fakültesini bitirip gerçekten 'doktor' olduktan sonra kısa bir süre gelip bizde kaldı. Onunla son karşılaşmamızdı. Atanacağı yer belirlenene kadar izin verilmişti. O onbeş gün sabahlara dek sohbet ettik, eski okul günlerinden bahsettik, kısacası doya doya eğlendik. Uzak fakat en azından savaşın olmadığını bildiğimiz bir şehre atandığını öğrendiğimizde evde bayram yaptık.

Daha sonraları da mektuplaşmayı sürdürdük fakat gittikçe seyrekleşen mektupları iyice soğuklaşmaya, donuklaşmaya başladı. Ve sonra zaman! Her şeyi nasıl da değiştiriyor. Şimdi elimde tuttuğum bu eski dostun mektubuyla canlanan anıları nasıl da çaktırmadan toprağın derinliklerine gömmeyi başarabilmişti.

Zavallı dostum. Bir veda mektubu yazmıştı. Aslında açık seçik hiç bir şey söylemiyordu. Karmakarışık bir anlatımı vardı. Aceleyle, akla geldiğı gibi yazılmıştı. Fakat okuduğumda onun çoktan ölmüş olduğunu hissetmiştim. Gözümden bir kaç damla yaş gelirken kapının alındığını ve karımın bana seslendiğini duydum.

Bütün gece sustum galiba. Herkes durmaksızın hasta misin diye sorup duruyordu. Ben de evet galiba gibi baştan savıcı cevaplar veriyordum. Oysa aklım mektuptaydı. Defalarca okuyup anlayamadığım ipuçlarını bulmam gerektiğini hissediyordum. Gizli polis olduğunu hepimizin bildiğı saygın misafirimiz

ise beni daha değişik bir gözle süzüyordu. Zaten bu periyodik aile ziyaretleri kılığına girmiş davetler özel hayatların üstü kapalı bir denetimi olduğunu hepimiz biliyorduk. Daha fazla şüphe çekmemek için hasta rolünü iyiden iyiye benimsedim. Hatta içimden ertesi gün okula telefon edip hasta olduğumu ve böylece hastalığının resmileşmesi gerektiğine dair net bir karar bile aldım.

Bu sırada beklenmedik bir şey oldu ve saygın misafirimiz yeni aldığı bilgisayar görmek istediğini söyleyerek beni kendi çalışma odama davet etti. Allahtan doktorun mektubunu çekmeceme koymuştum. Diğer kartpostalların ve lüzumsuz mektupların olduğu çekmeceye. Saygın misafirim gözlerini bilgisayarının ekranına dikip ağır ağır konuşmaya ve beni şaşırtmaya başladı:

"İkinci kitabını yeni bitirdim. Çok etkilendik." Sözlerinin ağırlığını arttırmak için kısa bir süre suskunluk. 'Biz' gizli öznesinde kimler vardı acaba. Neyi ima ediyordu? "Açık söylemek gerekirse ilk kitabından çok daha iyi ve yetkin. İlki, nasıl söylemeli, biraz fazla karanlık ve umut kırıcıydı. Böyle bir dönemde..." Evet, yine suskunluk. Bu sırada ekranda belirip kaybolan ikonlar. "Fakat bu ikincisi gelecek vaadediyor. Çok daha iyi şeylerin geleceğini hissediyor insanlar. Sen de farkındasın değil mi?" Aptalca onayladım. Lafı nereye getirecekti. Uzun yıllardır tanıştırıyor olmamıza rağmen asla ne düşündüğünü kestiremediğim bu kadın, bilgisayarımın başına oturmuş beni neden övüp duruyordu? Üstelik bundan sonra ne yazacağımı ben bilmiyordum. Fakat bu kadın biliyor gibiydi. "Ben de hep roman yazmak istemişimdir. Hatta zaman zaman roman konuları düşünür uzun saatler boyunca kurguları ve kişileri üzerine kafa yorardım. Hiç bahsetmiş miydim?" Hayır fakat merakla dinliyorum. Yine başımı salladım. "Fakat yazmak bir yetenek meselesi. O da maalesef ben de yok. Yok yok, nazik olmaya gerek yok. Nasıl ki sen bir senfoni besteleyemezsin ben de roman yazamam, bundan gocunuyor değilim. Fakat diyorum ki..." Gözlerimin içine dikiğı kararlı bakışların içinde ne bir duygu ne bir pırlıltı. Buz gibi bakıyordu ve ceset gibi gülümsüyordu. İpnotize olmuş gibiydim. Bu duygu ve şevkatten arınmış gerilim gittikçe daha çekici kılıyordu saygın misafirimizi.. "Diyorum ki ben aklıma gelen konuları sana söylesem ve sen de belki, hoşuna giderse bunları romanlaştırsan? Zaman zaman beraber çalışsak!... Sen ve ben." Tuhaf, tehlikeli ve ahlakdışı bir şeyler ima eden, emir tonunda bir davet! "Tabii, neden olmasın..." gibilerinden bir

Topluma bir şeyler kazandırabileceğini umduğum bir konu." Merakımı çekmek için sigarasından derin nefesler çekerek ağır ağır konuşuyordu. Yüzündeki sabit makyajın bir çizgisinin bile asla değişmediğini farkettim. Ayağa kalktı ve pencereye doğru yürüdü. Onu izlememden hoşlanıyorgibiydi. Ona hayran olacağımdan o kadar emindi ki. Demin sekreterine rahatsız edilmek istemiyorum derken olacaktan çoktan planlamıştı. Vücudunun kıvrımlarına dalıp gitmişken birdenbire onun sesiyle sıçradım: "Ötenazi!"

eyler geveledim. "Bu teklifimi ciddiye alırsan akıllıca davranmış olursun. Dostlarımdan biri büyük bir yayınevi kuruyor bu günlerde ve senin son kitabını beğendi. Eğer birlikte çalışırsak kitaplarını basmak isteyeceğinden hiç kuşğum yok!" Ne olduğumu bile anlamadan yarın için randevulaşmış ve diğer konukların hiç bir şey olmamış gibi şakalaştıkları salona geri dönmüşük. Başım zonkluyordu. Kafamın bir köşesinde Doktor'un mektubu, bir köşesinde yeni aldığım tuhaf teklif...

Konuklar gittikten sonra, aldığım teklifi karıma söyleyip söylememekte kararsız kaldım. Karım iki arada bir derede olduğumun ve işin içine bir iş olduğunu hissettiği için üzerime gelmedi ve beni çalışma odamda yalnız bıraktı. Doktor'un mektubunu bir kez daha okudum.

Evet hiç kuşğum yoktu. Ben bu satırları okuduğumda o çoktan yokolmuştu. Kaybolmuştu. Geride hiç bir işaret ve delil bırakmaksızın. Bu mektup haricinde. Birden paniğe kapıldım. Bu belgeyi mutlaka yok etmeliydim. Postaneden bir şey postaladığını mutlaka kayıtlara geçirmişti peşindeki ikinci sınıf hafiyeler. Ve amirlerine rapor etmişlerdi. Zeki amirleri de Doktor'un hayat hikayesinde beş dakika içinde adımı adresimi saptamışlar ve yola ıkılmışlardı. Bir yandan • bunları düşünüyor, bir yandan da banyodaki küvette mektubu yakmaya çalışıyordum. Aceleden elim ayağıma dolaşıyor halen ıslak olan küvet yanmaya bir türlü müsaade etmiyordu.

Tam mektubun küllerini süpürüyordum ki aklıma daha korkunç bir senaryo geldi: Doktor'un bu zarfi

bana gönderdiğini zaten biliyorlardı. Oysa ben mektubu yok ederek, bütün şüpheleri üzerimde toplayacaktım. Susuz bir insan arkadaşından gelen bir mektubu okur okumaz yok eder miydi? Ettikten sonra 'içinde şöyle şeyler yazıyordu' dese ona inanırlar mıydı? Üstelik Doktor bilgisayar yolu ile de göndermemişti güvensizliğinden. Oysa mektupda kayda değer yani beni suçlayacak hiç bir şey yoktu. Akli dengesi bozulup intihar eden bir doktorun eski bir dostuna yazdığı veda mektubundan başka bir şey değildi. Yarın polislere ne cevap vereceğimi düşünüyordum ki, birden randevuyu hatırladım. Tabii ya, ne kadar da aptalım! Zaten bu akşam yoklanmıştım. Ve o tuhaf teklif! Tabii ki kandırılmıştım. Yarın görüşmeye gittiğimde beni gizli bir geçitle sorgu odasına alacaklar ve doğruyu söyletene kadar yakamı bırakmayacaklardı. Tatmin olduklarında ise cesedim tıbbi araştırmaların hizmetine sunulacaktı. Kaçmalıydım! Ama nereye? Nasıl? Hangi cesaretle! Bir an içimde Doktor'a karşı korkunç bir öfke dalgası yükseldi. Durup dururken huzurumu bozduğu için iğüdüsel bir nefret duymaya başlamıştım. Sonra vicdan azabı... Zavallı dostum. Sen şu anda kaybolan kedilerin gittiği o karanlık evrende yapayalnız soğurken ben bencillik krizleri geçiriyorum.

Bu düşüncelerin etkisiyle söylememe gerek yok herhalde korkunç kabuslara daldım. Mektupta okuduğuma benzer bir kabus. Başrolde ise saygıdeğer gizli polisim vardı tabii ki.

Ertesi gün uykusuzluktan şişmiş gözlerimle ona bakıyordum. Bir kağıt kadar boş zihnim onun nasıl bu kadar sert ve çekici olduğunu sorguluyordu. Ne söylese kabul edecek gibiydim. Adeta kendimi onun ellerine bırakmak için sabırsızlanıyordum. "Kötü görünüyorsun. Kahve?" "Evet lütfen..." "Aklımda çok güzel bir konu var. Topluma bir şeyler kazandırabileceğini umduğum bir konu." Merakımı çekmek için sigarasından derin nefesler çekerek ağır ağır konuşuyordu. Yüzündeki sabit makyajın bir çizgisinin bile asla değişmediğini farkettim. Ayağa kalktı ve pencereye doğru yürüdü. Onu izlememden hoşlanıyor gibiydi. Ona hayran olacağımdan o kadar emindi ki. Demin sekreterine rahatsız edilmek istemiyorum derken olacakları çoktan planlamıştı. Vücudunun kıvrımlarına dalıp gitmişken birdenbire onun sesiyle sıçradım: "Ötenazi!" "Pardon, anlayamadım?" "Ötenazi üzerine bir roman yazmanı istiyorum. Ya da daha iyisi bir dizi öykü. Hepsi birbirinden değişik kişileri anlatsın. Ümitsiz hastalıkların pençesinde kıvranan

Aslında devlet gereksiz yere hapiste ya da dışarıda insanları beslemek istemiyordu. Daha iyi verim alınabilecek yenilere ihtiyaç vardı. Fakat demokratik bir ülkede insanları zorla öldüremezdiniz. Toplumun dokusu dehşet ile zedelenirse bundan herkes zarar görürdü. Oysa kendini kahramanca daha sağlıklı bir toplum için bile isteye ölüme gönderenler hem birer kahraman olurdu hem de toplum kendini ayıklamış olurdu. Hapislerdeki gereksiz insanlardan kurtulan devlet, aynı zamanda bir çok zararlı insanı da zorla imzalattığı Ötenazi belgeleriyle yok edebilirdi.

insanların ölme özgürlüğü. Ya da daha iddialı bir yaklaşım: 'Yaşama hakkı kadar ölme özgürlüğü' Nefis bir konu değil mi?" Yüzünü yüzüme yaklaştırmıştı. Oturduğum koltuk adeta bir sanık sandalyesiydi. Ve onun kokusunu duyuyordum. Vaadedilenlerin alçakgönüllü bir simgesi. Hepsini benim olabilirdi. Ya da 'Doktor'u sormaları için beni kapının arkasında bekleyen canavara teslim edecekti. Seçeneğim yoktu. "Evet, mükemmel bir konu bu. Hatta öykülerin çoğunluğu sıradan basit insanların başından geçmeli. Bir tanesinde de Ötenazi karşıtı bir kadının nasıl çaresiz bir hastalığın pençesinde doktorlara yalvardığını okumalı okuyucu." Kendimi kaptırmıştım. Kaptırmak istemiştim. Memnuniyetle beni dinliyordu. Fakat onu memnun etmenin pek de kolay olmadığını hissettiren buz gibi bir tebessümdü gözlerindeki.

alışmalara başlamıştım. Kendimi ortaokulda kompozisyon ödevi yazan bir ocuk gibi hissediyordum. Bütün boş vakitlerimi bu çalışmaya adanmıştım. Bir an önce bitirmek istiyordum. Sanki başka ödevler verilmeyecekmiş gibi. Oysa artık devletin kadrolu bir yazarıydım. Farkında bile değildim. Ya da değilmiş gibi yapıyordum. Haftalık olağan görüşmelerimizde öykülerin yapılarını tartışıyor ne gibi değişiklikler yapmam gerektiğini bana dikte ediyordu. Ondaki emir almak hoşuma gidiyordu. Yani bir yönüyle. Çok ayıp ve yasak bir şeyi yapmanın, insanları oyuna getirmenin verdiği şeytani bir zevk. Fakat bir yandan da kendimden tiksiniyordum. Ötenazinin yaygınlaştırılması programının bir parçasıydım. Önce kitap yayınlanacaktı. İçindeki öyküler sıcak bir tartışma yaratacaktı. Çünkü öykülerdeki kahramanların bir

çoğu aslında ümitsiz bir hastalığın pençesinde olmayan insanlardı. Örneğin bir tanesinde, yeni doğmuş bebeğinin kan, ilik ve doku ihtiyacını karşılamak için bilinçli bir şekilde kendini feda eden baba figürü işleniyordu. Bir diğerinde müebbet hapse mahkum olmuş bir kadın. Artık yaşamak istemiyorlardı. Aslında devlet gereksiz yere hapiste ya da dışarıda insanları beslemek istemiyordu. Daha iyi verim alınabilecek yenilere ihtiyaç vardı. Fakat demokratik bir ülkede insanları zorla öldüremezdiniz. Toplumun dokusu dehşet ile zedelenirse bundan herkes zarar görürdü. Oysa kendini kahramanca daha sağlıklı bir toplum için bile isteye ölüme gönderenler hem birer kahraman olurdu hem de toplum kendini ayıklamış olurdu. Hapislerdeki gereksiz insanlardan kurtulan devlet, aynı zamanda bir çok zararlı insanı da zorla imzalattığı Ötenazi belgeleriyle yok edebilirdi. Ve ben de bu korkunç planın ilk yapı taşıydım. Savaşta yara almış bir gaziydim, üniversitede ders veren saygın bir insandım ve bağımsız bir aydın olarak fikirlerimi savunuyordum. Televizyon programlarında tartışacaktım. Tabii ki hep benim fikrim ikna edecekti insanları. Ve daha sonra ödülleri, kendi çabam ve yeteneğimle asla yakalayamayacağım bir şöhret ve üstü örtülü ödeneklerden şahsıma verilen mütevazı bir maaş... Patronum bunları planlarken, o anda beni kullanmanın verdiği hazzı hiç bir şeyle değiştirmeyeceğini hissediyordum. Hiç bir sevişme bu zevki yaşatamazdı sanıyorum.

Bu sapkın ruh halim bazen evde çocuklarımla oynarken geçiyor yerini müthiş bir vicdan azabına bırakıyordu. Öyle zamanlarda bilgisayarın başına giriyor şifreli özel dosyalarımıdan birini açıyor, yazıyor, yazıyor yazıyordum. Doktor'la sohbet ediyordum. Gözyaşları içinde ekranı göremez hale geldiğimde kendimi yatağı o korkunç kabusun kollarına bırakıyordum.

Planların hepsi birer birer öngörüldüğü şekliyle gerçekleşti. Tahminimizden daha kolay bir şekilde güçlü bir kamuoyu oluştu. Ötenazi kanunu hızla meclisten geçip yürürlüğe kondu. Uygulamalar naklen ve dramatik olarak televizyondan verilmeye başlandı. Kitabım binlerce sattı. İki ayrı ödöl ve sayısız iyi eleştiriler aldı. Herşey yolunda gidiyordu.

Benim içinse herşey yolundan çıkmıştı. Artık kişiliğim tamamen parçalarına ayrılmıştı. Ruhum diyebileceğim şeyse sadece kabuslarla uğraşan bir müebbet mahkumdu bedenim içinde.

*Sıcak suyun içinde saatlerce oyalandı.
Küvetin içinde tüm kaslarını gevşetip,
geçmiş ve gelecekden arınmış bir anın
tadını çıkarırken, bu küvette yaktığı
mektubu, Doktor'u, idam edilen kadını ve
kabuslarını birer birer aklından kovdu.
Hepsi o kadar gerilerde kalmıştı ki...
Adeta yoktular. İçeride uyuyan karısı ve
çocukları da yoktu artık. Yazdığı öyküler,
hayalleri, fantazileri, iyi niyetleri, anılan,
gizli aşkları... Hepsi bu sıcak suyun içinde
çözölmüş, suya karışarak şehrin lağım
şebekesine doğru yola çıkmıştı.*

Ve işte bu günlerde bende kalan son insanlık kırıntısıyla şu satırları yazıyorum. Ve gitmeye hazırlanıyorum. Doktor'la buluşacağım o adı bilinmeyen öлкеye uzun bir yolculuk planlıyorum. Fakat önce görölecek küçük bir hesap kaldı.

III. CİNAYET

Yazar o sabah huzur içinde uyandı. İçinde birisi sanki onun adına karar vermiş ve en doğru ve yüce görevi yerine getirmek için herşeyi ayarlamıştı. Aynı zamanda korkunç bir özgörlük duygusu. İnsanlarla arasında hiç bir sözleşme yoktu bu noktadan sonra. Ahlaklı ve iyi olmak zorunda değildi. Bir çocuk gibiydi. Sorumsuz ve deli. İçinde kıpır kıpır, yerinde duramayan tüm heyecanlar birazdan tatmin olacaktı.

Aynada tek gözünün içine baktı. Acaba iki tane olsalardı her şey yine böyle mi olurdu diye bir süre tedirgin olduktan sonra bu muhteşem günü sağlıksız düşüncelerle bulandırmaması gerektiğini fark etti. Dikkatle traş oldu. Sıcak suyun içinde saatlerce oyalandı. Küvetin içinde tüm kaslarını gevşetip, geçmiş ve gelecekden arınmış bir anın tadını çıkarırken, bu küvette yaktığı mektubu, Doktor'u, idam edilen kadını ve kabuslarını birer birer aklından kovdu. Hepsi o kadar gerilerde kalmıştı ki... Adeta yoktular. İçeride uyuyan karısı ve çocukları da yoktu artık. Yazdığı öyküler, hayalleri, fantazileri, iyi niyetleri, anıları, gizli aşkları... Hepsi bu sıcak suyun içinde çözölmüş, suya karışarak şehrin lağım şebekesine doğru yola çıkmıştı.

Siyahlarını giyindi. Kilitli çekmecesinden iki adet beyaz hap ve siyah deri muhafazalı bir bıçak çıkarıp özenle ceketinin cebine yerleştirdi. Baştan

Çıkarıcı bir koku püskürttü ikinci kere. Artık kimseyi düşünmediği için halen uyumakta olan ailesine iki satır olsun not bırakmadan, yanına hiç bir şey almadan evin kapısından çıkıp gitti. Yüzünde uçarı bir gülümseme...

Son bir yıl içinde onlarca kez geldiği binanın sevimsiz görevlilerine ilk defa samimiyetle gülümseyerek, otomatik kapılan geçti. Asansörde en az gizli polis olan patronu kadar çekici bir kadınla karşılaştı. Gülümsediler. Seri ve kendinden emin hareketlerle kadının dudaklarına yaklaştırdı dudaklarını. Kadının öpmesi için bekledi. Hayatının en ateşli öpüşmesiydi. İçindeki en ham duygular, en ilkel güdüler özgörlüklerini bir kez daha kutladılar.

Artık onun kapısındaıdı. Karşılaşmaya hazır mııdı? Bir kez daha kendini gözden geçirdi. Bıçağı yokladı. Avucunda hissettiği sertlik yüzündeki tebessümü pekiştirdi. Patronunun özel sekreteri ona her zamanki gibi iğrenerek bakıyordu. Bu bakışları her zaman görmezden gelirdi. Fakat şimdi? Evet aşağılık ve satılmış bir yazardı, bu bakışları hak ediyordu. Fakat tüm bunlar eskidendi. Artık değışmişti. O ezik ve kişiliksiz adam çok eskilerde kalmıştı. İçindeki öfkeyi durdurmaya gerek duymadı. Sekreterin yüzüne tüm gücüyle yapıştırdığı tokatın sesini duydu önce. Sonra oyuncak bebek gibi yere yuvarlanan sekreteri gördü. Arkasına bakmadan ve bu olayı tamamen aklından silerek patronunun odasına girdi. O muhteşem yaratık gözlerini önündeki kağıtlardan ayırmaksızın konuşmaya başladı: "Dışarıda ne oluyor? İyi misin? Yoksa...." Soru dolu bakışlarını gördü. Zevkle gülümsedi. İlk defa! Onu şaşırtmıştı. Daha da şaşırtacaktı. Cebinden iki küçük hapı çıkardı. Birini ağzına, attı ve hemen yuttu, diğerini kadının elinin üzerine koydu. Yine içindeki harekete geçmişti. Önce kapıyı kilitledi. Sonra özel sekretere rahatsız etmemesini emretti. Başka zaman böyle bir şeyi yapması mümkün değildi. Patronunun şaşkınlığı geçmiş, bu heyecanlı ve gerilimli anların keyfini çıkarmaya başlamıştı. Küçük beyaz hapı yavaşça ağzına götördü. O sırada yazarın müzik setine yerleştirdiği diskten onbeşinci yüzyıl Ortodoks kilise ilahilerinin bir caz yorumu duyuluyordu.

Karşı karşıya oturuyorlardı. Kadın ilk kez kendisini onun patronu ya da efendisi gibi hissetmiyordu. Fakat emirler verirken onu baştan çıkardığı anları hatırlayıp heyecanlanıyordu. Ya da tüm o oyunların hiç bir şey ifade etmediğini hissediyordu. Belki de gerçekte ona aşıkı. Onun

Yazar ise zihninin gittikçe billurlaştığını, varolduğu uzay parçasının her kesine hakim olduğunu hissetti. Normalde asla kavrayamadığı tüm boyutlarıyla hayat şimdi gözlerinin önünde cisimleşmiş, elle tutulur hale gelmişti. Tüm kseler sivrilmiş, tüm kenarlar netleşmişti. Kokusunu hiç bir zaman algılayamadığı kadar derinden hissediyordu. Parfmnn, duşta kullandığı sabununun ve hatta çok da az olsa bunlann dışında daha derinden gelen teninin kendi kokusunu algılıyordu. Avını parçalamadan önce tüm kokularından soyan bir hayvan gibi hissediyordu.

içindeki tuhaf ve anlayamadığı duygularına açıktı. Kendisinde olmayan bir şeyler vardı bu tek gözlü adamda. Ve şimdi o şeyle mi karşılaşacaktı? Bugün sevişeceklerine emindi kadın. Daha önce hiç sevişmemişlerdi fakat aralarındaki gerginlik öyle noktalara çıkmıştı ki, zaman zaman masanın başında, onun yazdıklarını kıyasıya aşağılarken ve onun yanaklarından önlenemeyen gözyaşları süzülürken, kendinden geçip boşaldığı oluyordu. Karşısındaki çaresiz esirin içinde çırpınan ruha üstüste defalarca tecavüz etmenin verdiği şeytani bir zevkti bu.

Ve şimdi, karşısında bambaşka biri vardı. Esir almaya gelen oydu. Rollerı değişeceklerdi. Bunu biliyordu ve o sentetik uyarıcının da etkisiyle artık beklemeye dayanamayacağını hissediyordu. Müziğin aksak ve sıradışı ritmiyle kendilerinden geçmeye başlamışlardı. Yazar ise zihninin gittikçe billurlaştığını, varolduğu uzay parçasının her kesine hakim olduğunu hissetti. Normalde asla kavrayamadığı tüm boyutlarıyla hayat şimdi gözlerinin önünde cisimleşmiş, elle tutulur hale gelmişti. Tüm kseler sivrilmiş, tüm kenarlar netleşmişti. Kokusunu hiç bir zaman algılayamadığı kadar derinden hissediyordu. Parfmnn, duşta kullandığı sabununun ve hatta çok da az olsa bunların dışında daha derinden gelen teninin kendi kokusunu algılıyordu. Avını parçalamadan önce tüm kokularından soyan bir hayvan gibi hissediyordu.

Deniz dibi yosunları gibi müziğin yayılan dalgalarının etkisiyle salınıyorlardı. Bedenlerinin sıcaklığı artmış, ağızlan kurumuştu. Zaman duygusundan kurtulmuş özgürdüler. İnsanlar yoktu

artık. Diğerleri yoktu. Kul ve tanrı vardı. Ruh ve aşk vardı. Kurban ve katil vardı. Kadının ensesini ısırmaya başladı. Uzun çok uzun bir zamandır kapatılmış, yok edilmeye çalışılmış bir şey uyanıyordu. Patlıyordu. Artık onu durdurmak olanaksızdı. Yazarın belleğinde başka birinin hayatına aitmiş gibi kısa kısa canlanan karısı ve çocuklarıyla ilgili anılar geri dönmemecesine uzaklaşıp gittiler.

Korkunç ve sözcüklerle anlatılması olanaksız bir karmaşa yaşandı. İkisinin de zihinleri bedenlerini takibetmeye çalışıyorlardı. Bedenleri her şeyden soyutlanmış, ilkel en ilkel dürtülerin etkisiyle ancak Satanik ayinlerde görülebilecek türden bir esrimeyle devinip duruyorlardı.

Çıplak, birbirlerine tuhaf bir şekilde kenetlenmiş durumda cam masanın zerindeydiler. Aniden müzik kesildi. Bir uykudan uyanır gibi oldular. Ya da bir düşün içine daldılar. 'Bunu kimse bilemezdi. Kadının başı masanın ucundan aşağıya doğru sarkmakta ve gergin boynunda iyice belirginleşmiş olan şah damarı nefes nefese kalmış bir güvercin kalbi gibi atmaktaydı. Adamın siyah göz bandı kaybolmuş, gözünün olması gereken yerde buruşuk bir deri titremekteydi. Adam ta başından beri terli avuçlarında tuttuğu bıçağını kadının kaygan teninde dolaştırmaya başladı. İkisi de sona yaklaşmakta olduklarını ve canlı varlıkların yaşamları boyunca tadabilecekleri, tüm kutsal yerlerden kovulmuş en korkunç zevki yaşadıklarını hissediyorlardı. Bıçağın kadına değdiği yerler bazen kızarıyor bazen ince ince kanıyordu. Kadından tanımlanamaz sesler yükseliyordu. Adam -ki hl adam denebilirse-boğuk boğuk haykırıyordu. Ne olduğu anlaşılmayan sözcükler dökülüyordu, ağzından, bıçağının ucundan, erkeklığinden, olmayan gözünden...

İkisi de ayaktaydılar. Adam kadının arkasında durmuştu. Bıçak büyük bir rahatlıkla hiç bir dirençle karşılaşmaksızın kadının karnına girdi. Adam ve bıçak kadının içindeydiler artık. Kadın et, kan ve kemikten bir paçavraya dönüşene kadar seviştiler.

Artık birbirinden ayrıştırılamayacak bir bütün haline gelmiş olan kurban ve katil cehenneme çevirmiş oldukları bu nefis manzaralı gökdelen ofisinin penceresinden boşluğa düşmeden kalan tek gözleriyle şehre son bir kez baktılar.

BİR TEMİZLİK SÖYLEMİ OLARAK ÖLÜM

nazlı ökten

Lady Machbet elindeki çıkması imkânsız sandığı kanı temizlemek için kendini oradan oraya atar, ve biz biliriz ki ellere bulaşmış kan bedeli ödenmez bir günahın işaretidir. Sahi öyle midir her zaman? Dostluğun varabileceği en yüksek yerlerden biri olarak düşünülen kankardeşliği mesela; birbirinde karışıp erimenin -çokça cinsel bir imge- bir ve aynı kişi olmanın, ortak sevinçler ve ortak acıların bir simgesi değilse nedir? Ya akıtılan kurban kanı imanının bir ispatı, Allah'a duyulan korkuyla karışık o sevginin nişanı değil midir? Küçükken elinize tutuşturulan tabakta, henüz kanın sıcaklığını taşıyan kurban eti parçalarını komşularınıza değer verdiklerinin bir işareti" olarak yollamaz mıydı ana babalarımız? Peki ya namus temizlemek, oç almak için akıtılması zorunlu (!) kan?

Kan bazen bir dezenfektan maddesi kadar temizleyicidir. Hoş kokulu bir deterjan değil de kokusu biraz nahoş ama hijyenik etkililiği kuşku götürmez bir dezenfektan. Öyle derler. Bunu açık açık söylemezler ama anlamamak için çaba sarfetmek gerekir. Nasıl mı ? Terörizm (terör için terör) dünyayı temizlemeye kalkar, devlet teröristleri yeryüzünden silmeye. Terörist, kan, pislik ve parayla yoğrulmuş bu dünyayı temizlediğini düşünür. Havaya uçmuş bir binanın kalıntıları arasındaki cesetler kokuşmuş bir dünya aleyhine yazılmış en güçlü bildiridir onun için. Ölüm bu içinden çıkılmaz çözümsüzlüğe karşı tek savaşıma biçimidir. Temiz bir dünya kurmanın tek yolu yoketmektir. Herşey yerlebir olmalıdır ki yeni açacak çiçeklere gübre olsun eski dünyanın pislikleri. Hepimizin içinde minik teröristler yaşar; hayvanlara kötü davranan şu kadın, kadınlara sarkıntılık eden şu adam tek kurşunla öldürülse, çevreyi kirleten şu fabrika patronuyla beraber havaya uçurulsa dünya daha iyi bir yer olacaktır. Başa çıkılamayacak bu karmaşa ve çözümsüzlükle akıl yoluyla mücadele etmek mümkün değildir, o halde çözüm imhadır. Gordiyon düğümünü çözemeyeceğini anlayan Büyük İskender onu bir kılıç darbesiyle ortadan ikiye böler.

Ya iktidarlar? Onlar suç oranlarını düşürmek için kentin çeşitli mahallelerini temizlerler (bu en masum temizlikleridir yine de). Bir kentin temizliği mesela, sadece kaldırımların yıkanıp süpürülmesini içermez (hele bazı şehirlerde hiç içermez); fahişelerin, kanunsuzların, serserilerin, boştaezerlerin temizlenmesidir aynı zamanda. Büyük mağazaların pırıl pırıl vitrinleri üstü başı dökük adamların, başıboş sümüklü çocukların kirli parmak izlerini kaldırmaz. "Pislik" yokedilemezse bir yerden diğerine süpürülür, kapı arkalarına gizlenir. Genelevin şehir dışına sürülmesi istenir kimi zaman, hapisane zaten -şehirin

üstü çizilmiş kişiler

Öleceklerini biliyorlar mı?

varoşları uzanıp sarmalamadıysa- dışarlarda bir yerlerdedir. İstanbul'da mesela, bir dönem travestiler şehir dışına sürüldüler yakalandıklarında, evlerine zorla girildi, yaşadıkları sokaklar "temizlendi". Büyük şehirlerimizin yeni övünç kaynakları olan alışveriş merkezlerinde -klasik bir benzetmeyle kapitalizmin tüketim tapınaklarında- hiç dilenciye rastlamamanız bir tesadüf mü? Gürültülü bir biçimde gırtlığındaki balgamı kaldırma yapıştırıran akıntı çağanozu yürüyüşlü adamı tek kurşunla yere serme isteğimiz masum bir hijyen kaygısının ürünü mü? Çoğumuz trafikte dangalakça tehlikeler yaratanlara derslerini verecek bir süper araba hayali (şöyle tekerlek hizasından uzun bıçakların çıkıverdiği, ön ve arka koltuklarda makineli tüfek aksamının bulunduğu) kurmadık mı? İçimizdeki faşist hergünü bize tek çarenin yoketmek olduğunu söylemiyor mu? En radikal çözüm bu değil mi? Yeni bir dünya kurmak için yola çıkanlar da kurulu düzeni muhafaza için her şeyi yapanlarla bir olmadılar mı?

Kod adı S-21

Hapisanenin adı Tuol Sleng; kod adı S-21. Kamboçya'da Kızıl Kmerler'in suçluları işkence ve idam etmek üzere gönderdikleri yer. Fotoğraflar orada çekilmiş. Öleceklerini biliyorlar mı? 8 numaranın dehşet içinde merhamet dilenen gözleri "biliyor" dedirtiyor insana. 108 numara dehşetin cisimleştiği, sözün bittiği yerde, 1 numara henüz çocuk; boynundaki zincir ve yüzündeki yara izleri o ana dek yaşamış olabileceklerine dair bir fikir vermeye yetiyor. Ya anne ve çocuk? Binlerce tutuklu infaz öncesi tuhaf bir titizlikle tek tek görüntülenmiş. Neden? Beni en çok dehşete düşüren onları bu hale getirenlerin daha iyi ve adil bir dünya hayaliyle yola çıkmış olmaları. Ama onlar bu amaç uğrunda herşeyi mubah sayıyorlardı. Tıpkı kurulu düzeni olduğu gibi korumak için herşeyi mubah sayanlar gibi. Arı, saf ve iyi bir dünyaya ulaşmanın mümkün olduğunu; üstelik bunu "kötü unsurları", kötülük taşıyıcısı gözüyle bakılan insanları yok ederek yapabileceklerini düşünenler. Silahla temizleyenler, kanla yıkayanlar. Küçük kozmoz tanrıları, büyük tarih yapıcıları, destanseverler, ölüme tapanlar, kanla sulanmazsa meyvesi haram toprakların bekçileri. Onlar her yanda, onlar her çağda, onlar her iki tarafta. Herbert Marcuse Tek Boyutlu İnsan adlı kitabında totalitarizmi belirleyen tek bir parti ya da hükümet biçimi olmadığını, totaliter bir sistemin pekâlâ çok partili, "özgür" basınli, güçler dengesine dayalı bir düzenle de uyumlu olabileceğini söylüyordu. Koro vargücüsü aynı melodiyi haykırdığında başka bir şarkı mırıldanmaya kalkmak elbette zor. Kalabalıkların sarıp sarmalayıcı kolları uzandığında, tıpkı The Wall'da annenin kolları gibi aşılmaz bir duvara dönüşürler. İşte orada küçük ölüm başlar; kendinden geçiş, kabilenin ortak ruhunda eriyiş. Kuşku silinip gitmiştir artık, tereddütler son bulmuş. Soru sormak hainlikle eşdeğer. İşte bizden istedikleri bu. Kanla yıkanan bir tarihin sessiz izleyicileri olmayıyetiyordu eskiden. Şimdi savaş dansına sizi de bekliyorlar.

GÜLZEMİN HANIM'IN BANA DOKUNDUĞU YERDE DÖKÜLEN MÜREKKEPLE YAZILMIŞ HİKAYAT

esin esen

Tarih öncesi çağlardan beri, binlerce yıldır, onlarca değişik kültürde, insanlaryeniden doğuşa inanagelmektedir. Mısır'da ölümden sonra yaşama inanıldığından, gelecek yaşamda kolaylık sağlaması için kişinin yanına bırakılan eşyaları, onun yine kendisi olarak yaşama devam edeceğini işaret ederken; binlerce yıl sonra, budist dininde yeniden doğuş bizi uyaran bir silaha dönüşür: İyi olunmalıdır, yoksa bir sonraki yaşamımız örümcek ağından kurtulmaya çalışan bir sinek şeklinde noktalanabilir.

Aslında yeniden doğuş olgusu, yaşanan şeyin uzatılmak istenmesi ya da 'bir sonraki sefere' daha iyinin yaşanması hayalini kurdururken, inanılan şeyin bizi götürdüğü nokta 'yeniden ölümdür'. Değişik biçimlerde, ve defalarca... defalarca... yeniden... yeniden ölüm.

İşte bu noktada başlar düşlerim yürümeye. Göz kapaklarımı kapadığımda bir başka ölüm için, anımsanır bütün önceki ölümlerim. Ve hepsinin bana sunduğu dünyanın en güzel senfonisinin notalarıdır. Ve ancak bir arada ve sırayla anlamlıdır. İşte bu senfoniye size aktanırken olur da bir notayı unutursam arada, kulağınıza gelecek bozuk ses bu olacaktır.

BAŞLANGIÇ

Başlangıçta yeniden doğuşa inanılmadığından belki de daha, ya da çok çok uzun zaman önce olduğundan, ya da o dönemi yaşayıp bitirdiğimde çocuk olduğumdan henüz, anımsamıyorum hiç mağarada yaşadığımı. Ama bir keresinde balık olmuştum, dünyanın başlangıcında ise bir hücre. Ah ne zevkti diğer hücreyle birleşmek ve yok etmek kendini.

Ve ışıktım ilk dünyaya geldiğimde. Japonların güneş tanrıçası AMATERASU'nun nedimelerinden. Ölümüm gün batımının en güzel renkleriyle olmuştum

YAKLAŞIK MÖ 4000'ANADOLU KALKOLİTİK DÖNEM

Çok önceleri., pek de anımsamıyorum neredeydim, nasıldı yaşamım. Anımsadığım tek şey beni yaratan ellerin dokunuşu ve o ellerin sahibinin yaratırken beni, bana bakışı. Hiç bu kadar aşık olmadım bir daha.

Şimdi biliyorum ki benim o dönemde yaratılışımdan çok çok önce de Anadolu'da ana tanrıça heykelleri vardı, neolitik çağda. Hepsi koca göğüslü, koca kalçalı ve genellikle çocuk doğururken tasvir edilmiş.

Bense, Anadolu'ya MÖ 5000'lerde gelen İndo-Avrupa ırkının akınlarından sonra yapıldım. Biliyorum, değiştim tektim. Yaratıcım, işte bu akınların Anadolu'ya getirdiği ırkın kızlarından birine aşık olur. Ve oturur alışılanın aksine, küçük göğüslü, koca kalçalı bir heykel yapar. Genç kız olduğumu belirtmek için*saçlarını at kuyruğu yaratır. (1) Bendim bu. Sevdasının anlatışydım.

İşte ben, o bana yüzyıllarmış gibi gelen, belki de bir günlük o yaratılışımı anımsıyorum. Beni her an biraz daha şekillendişini, ah o ellerini, o baktıkça beni güzel kılan gözlerini anımsıyorum. Ben onun dokunuşlarıyla hissedip, onun gözleriyle algılıyordum dünyayı. O bakmadığı an gözlerim yoktu, hislerim kayboluyordu.

başka bir dünya

Ve bitirdiğinde beni, yani bittiğinde 36 ölümümün en güzel sevişmesi, göremez oldum önce. Sonra yok oldum. Ölümünü anımsıyorum. Ama biliyorum ki onun bana dokunmaz olduğu, bakmaz olduğu an başladı ölümüm.

Anımsadığımda geçmiş, Anadolu'nun ve dünyanın bütün müzelerinde kendimi aradım. Yoktum. Ama biliyorum ki en güzel sevişmeyle şekillenen bedenim bir yerlerde varlığını sürdürüyor. Ve ben belki kaç ölüm sonra onunla karşılaşacağım.

MS. 79 POMPEI

Pompei'deki ölümüm en unutulmazıydı ölümlerimin. Orada yaşadığım şey güzel bir bahar güneşinin cilveleşmesinden başka bir şey değildi.

Pompei'den hatırladığım, o yanardağ (2) ve bir çift göz. Yanardağın birden bire çıkardığı seslere ürkererek bakardım. Ve yanardağa her başımı çevirişimde, orada olurdu o bir çift göz. Çekemezdim gözlerimi. Elim ayağım tutmaz olurdu. Sonra utanıp, yo belki de ürküp eğderim başımı, ayıramadığım için gözlerimi ve öldürdüyü için beni bakmak gözlerine, sandaletlerine bakar; büyüünden kurtulduğum bu noktada kaçırdım. Ama kendimi zorlayıp, dönmediğimde, bakmadığımda da bilirdim ki o bir çift göz orada.

Ölümüm tahmin ettiğiniz gibi oldu. Bir gün tükürürverdi yanardağ üzerimize, pek de öfkeliydi. 17 yaşımın aklıyla anlayamamıştım- o zaman nedenini, ama şimdi biliyorum bu çağın gözlerinden bakıp, hele bir de gidip kendi ölümü aradığımdan orada. Neyse ne demiştim, bir öfkeyle gelen lavları hissetmeden yine bakışını hissetmişim onun. İlk defa... arkamı dönüp, yanardağa değil, lavları değil, o sel gibi inen ateşe değil, onun gözlerine baktım. Bu senfoninin en güzel notasıdır o bakış. Yüreğim hissetmekten, ama çok hissetmekten çatlayacak gibiydi ve sanki alev nehrinden önce bu bakış beni öldürecek. Sonra, o kırmızı nehrin ona ulaştığını, bakışlarını benden çaldığı noktada benim de yok olduğumu hissettim. Bu en mutlu ölümümdü benim.

Ve yıllar sonra bugün tek üzüldüğüm şey, o bakışlarla bugüne kalamamak oldu. Pompei'ye gittiğimde onu gördüm. Artık o gibi bakmıyordu gözleri, ama sandaletleri onun sandaletleriydi ve yüzünde öyle bir gülümseme öyle bir dinginlik vardı ki... Onun da mutlu öldüğünü anladım. O

dingin bakış başka hiç bir Pompeili'de yoktu. (3) Kendi ölümü bulamadım. Ve ilk defa burada mezarımın bir toprak parçası ya da ufak bir kap değil, bütün bir şehir olduğunu hissettim.

MS. 120 EFES ROMA ÇAĞI

İşte o gözlerin bana sunduğu ölümünden sonra, kendimi yine bir Roma kentinde Efes'te buldum. Roma'nın ASYA Eyaletinin Başkenti. Evlenmek için para biriktirmek üzere, 'dünyanın en eski mesleğinin' evindeydim. Yol üzerinde eğlenceli bir ilanımız bile vardı, her nekadar beni tarif etmese de. (4)

18 yaşımın güneşli bir gününde, bana sevinç veren çiçekleri boynuma takmış, liman caddesine inmişim. Hatırlamıyordum belki ama bir önceki ölümümün gözlerinin etkisinden kendimi kurtaramamıştım herhalde. Bakışlarım yerde, birşeyler düşünerek yürüyor olmalıydım. Ve o sandaletleri gördüm. Aslında anımsamam gerektiği için, ama onca yoğun bir duygusallığı da unutamayacağımdan, o anda nedenini bilmeden başımı kaldırdım ve aynı bakıştı karşımda duran. Sarsıldım.

Gece odamdaki kandil ışığını söndürüp, .Efes'in meşalelerle aydınlatılmış sokaklarına bakarken, dışardan gelen bahar kokusu, çiçek kokusu, deniz kokusuyla karışık şeyin onun kokusu olduğunu hayal ettim. Onun evleneceğim erkek olduğunu hayal ettim. Para biriktirecek ve onunla evlenecektim. Aşağı kattan sarhoş gemici ya da tüccar seslerine karışmış kadın kahkahaları geliyordu. Her dilden konuşuluyordu sanki: Yunanca, Latince, Mısırcı. Odanın kapısı çalındı. Biraz huysuz, hayallerim bozulduğu için isteksiz ama evliliğimi yakınlaştıracığı için sesimi çıkarmadan kapıyı açtım. Aşağıya çağırılıyordum. İndiğimde o kalabalık sarhoş uğultusunda, başımı çevirmeden biliyordum bakışlarının yerini. Aynı oyun orada da başladı. Bu kez ben utangaçlığımı yenip, ya da utangaç olmamam gerektiğinden konumum nedineyle, her an kaybedeceğimi düşündüğüm bu gözlere delicesine bakıyordum. O ise beni yokedeceğini bilerek bakışlarının, acımasız ve tutkulu... Kalabalığın içinde sabaha kadar birbirimizin gözlerini içitlik şarap yerine. Ne sarhoşluktuk. Ve gitti sabaha karşı. Dönmeyeceğini biliyordum. Şehrimi, beni ve gözlerimi bırakıp gitmişti. Güneş doğmadan dışarı çıkıp, şarkılar söyleyerek hüznü gözlerimle çiçek topladım. Ve çiçeklerden yaptığım kolyeyi boynuma takıp

başka bir dünya

tiyatroya kadar yürüdüm. Üst basamaklarından tiyatronun, limanı ve onun gidişini izledim şarkılar söyleyerek güneşin ilk ışıklarında. Artık eski Yunan tragedyaaları oynanmıyordu tiyatroda, Roma usûlü eğlencelere bırakmıştı yerini. Ve ben çiçeklerimle hüznü şarkılar söyleyerek son tragedyasını oynadım bu tiyatronun. Güneş yükseldiğinde ölümü bulacaklardı burada. Ve yaşıım 18'di henüz.

O kadar üzüleceklerdi ki aşk evinde çalışan kızlar ölümüne, benim evlilik parama katarak kendi evlilik paralarından, görkemli bir lahit yaptıracaklardı adıma ve bütün şehir görecekti mezarımı.

İşte yıllar sonra yeniden keşfedildiğinde, "Helen dönemine ait bu 'octagonal' mezarın kime ait olduğunun tam bilinmediği, ancak şehir halkı tarafından çok sevildiği tahmin edilen bir genç kıza ait olduğunu" söylerken bilim adamları, bilemeyeceklerdi benim Roma döneminde yaşamış, dünyanın en eski mesleğinin sanatkarı olarak öldüğümü. (5)

MS. 547 BİZANS

Bizans'da nedimesiydim Theodara'nın. Hani şu hipodromda görevli ayı bekçisinin kızı (6) ya da bazı söylentilere göre sirkte çalışan bir kadının. Yani ünlü Justinianus'un sayın eşi, hani şu Ayasofya'yı son kez yaptıran ünlü imparatoru Bizans'ın. Anımsarsınız canım, evlilikleri yüzünden çıktı derler Nika ayaklanması 532'de. Yerle bir etmişler koca başkenti, alev alevmiş her yer. Ben küçükmüşüm o zaman, hatırlamam. Kutsal Ayasofya'yı bile yakmışlar. Yüce Justinianus göstermek için gücünü bu kendini bilmezlere, yeniden ve daha görkemli yaptırmış Ayasofya'yı. İmparatoriçe anlatmıştı, aslında kaçacakmış o yüce, korkusuz Justinianus, ikna etmeseymiş kendisi onu. İsyan bastırıldığında 30-40 bin kişinin kanı sulamış şehir topraklarını.

Ne demiştin. Nedimesiydim Theodara'nın. Eğer beni tanımak isterseniz ve düşerse bir gün yolunuz Ravenna'ya (7), uğrayın San Vitale Kilisesi'ne. Orda en anlamlı gözlerle sizi selamlayan, benim yansımam olacaktır mozaiklerdeki.

540 senesi ben 15 yaşındayken henüz, ve imparatoriçenin emrine girmeme 2 yıl varken daha, Ravenna'yı Bizans yönetimine soktu yüce Justinianus.

İşte bu belki de benim ölümümün başlangıcı oldu. 545'de Ravenna'yı onurlandırdı yüce imparator, beraberinde sevgili eşi Theodora'yla. İmparatoriçeye eşlik etme şerefi verilen nedimelerden biri de bendim. Ah ölümümün başladığı yer.

San Vitale kilisesine mozaiklerini yaptırtacakmış İmparatorla İmparatoriçenin Ravenna'lılar. Bu mozaikleri yaptırtmak için para veren kişinin adı geçen de kitaplarda, sanatçısının adını göremezsiniz. O ki benim ölümüm oldu. Mozaiklerden önce eskiz çizmesi gerekmiş bu sanatçının, İmparatoriçe lütuf buyurdu ve bizi de götürdü kiliseye. Ah ölümüm! Henüz ulaşmıştık kiliseye ve kısacık bir duadan sonra incelemekteydik kiliseyi ki, irkildim. Bu tanıdık bir histi. Biliyordum ben bunu. Bakışlarım şaşmaz bir kararlılıkla gitti buldu onun gözlerini. Utangaçlık değildi bu artık, bir ihtiyaçtı vazgeçilemez. Sarsıldım. Ve çizmeye başladı. Yangın yangındı gözleri, alev alevdi içim. Hatırlamam mümkün olmadığı için önceki ölümlemleri, anlamlandıramıyor ve korkuyordum. Ama yine de gözlerim bir tek kişinin emrindeydi. O çizmeye başladığında bizi, bu benim en uzun ölümümün de başlangıcı oldu. İmparatoriçe yorulmamalıydı. Bir kaç saat içinde bitti onun çizimleri. Ve bir kaç nedime kaldık kilisede. Öyle istemişti sanatçı. 3 gün sürdü. Bu Bizans'taki hayatımın en mutlu diye adlandırabileceğim 3 gündür. Ancak her an sanki bakışlarıyla ruhumdan bir tarafımı alıp götürüyordu. Başkente döndük bir süre sonra. Ah ölümüm!

Anlattıklarına göre çizimleri mozağe geçirmesi 2 yıl sürmüş. Ve en son bitirdiği parçası mozağin benmişim. Daha doğrusu başlıyor, bitirmeden elleri titreyerek bırakıyormuş vücudumun dokunduğu yerini. Her yeri bitmiş mozağin, bir tek benim ellerim ve yüzüm kalmış. Bitiremiyormuş. Uyuyamıyormuş. En sonunda geceleri çalışmaya başlamış, kandil ışığında tamamlamış gözlerimi.

Benimse, o benim ruhumu çizgilerine aktardıktan; gözlerimi, bakışlarımı çaldıktan sonra başladı ölümüm. Ah ne uzun ölümdü o! Onun koyduğu her mozaik parçasıyla, ruhumun biraz daha bedenimi terkettiğini hissediyor, engel olamıyordum ölümüne. Sadece onun gözleri vardı yaşamımda. Son bir yılı yatakta geçirdim. Onun kandil ışığında gözlerimi tamamladığı geceyse, ben Bizans'ı ve onun Bizans'taki gözlerinin hayalini terkederek, ölümü yakalamıştım. Ah ne zor bir ölümdü o! Ah, her gün biraz daha eksildiğini hissederek. Ah, ne

uzun bir ölümdü o!

MS. 1243 İSPANYA

Aşklarımın en ateşlisini, ölümümün en kanlısını sundu bana İspanya toprakları, ya da Endülüs'ü İspanya'nın. Ayçiçeklerinin, yazı, güneşi, Granada'yı ve beni fethettiği mevsimdi. 29 yaşındaydım. Ve o gözler gelip beni bulmuştu yine.

İspanya Arap istilasından altındaydı. Bir yandan savaşlar sürerken, endülüs arap beylerinin en görkemli kalesiydi. Alhambra Sarayı, (8) Yedi yüzyıldan fazla sürecek olan Arap egemenliğinin sembolü gibi yükseliyordu Granada'nın koynunda.

Gençkızlığımdan, hatta çocukluğumdan beri büyülerdi beni bu saray. Bahar geldimi, sarayın o dillere destan bahçelerinden yayılan çiçek kokuları, bütün Endülüs kızlarını aşık ederdi kendine. Fiestalarımızın mevsiminde sokaktaki şenliğe coşkuyla katılırdı bu kokular da. Çocukken, genç kızlığa adım attığım yıllarda, bir keresinde gizlice girmiştim bu saraya. İlk avlularından birinde şehri tamamen gören bir balkon vardı. Bu benim

fiestalarımın, kahkahalarımın şehrine tepeden bakarken o çocuk yaşımda, içim binlerce, binlerce sevinç ve kahkahayla dolmuştu. Hem bu yasak şehrin kapılarından geçebildiğim için, hem de yaşadığım şehirden büyülediğimden olacak bu. Bu duygularla yüzüme kocaman bir gülümseme yayılıverdiği anda irkildim. Bu bakışlar .. nasıl .. nereden anımsıyorum. Nasıl bu kadar tanıdık. Başımı tereddütsüzce çevirdim bakışların olduğu yere. Hiç ses çıkarmamıştı gelen oysa, ama ben yine de biliyordum onun orda olduğunu. Benim yaşlarımda alev gözlü bir erkek çocuk. Anımsıyorum, elim ayağım kesilivermişti birden ve bu korkudan, yasak elmayı yerken yakalanmaktan değildi. Bir süre alevden gözleri beni, içinde olduğum balkonu ve Granada'yı seyretti ve gitti hiç birşey söylemeden. Bu benim çocukluk aşkımdı ve yaşamımın her dönemine aktı Guadalquivir'in suları gibi. Ve ben yıllarca bu arap beyinin oğlunun gözlerini düşledim. Şehrimden her o balkona bakışında, orda olmasa da onun bakışını hissettim. Her fiestada göz göze geldiğimizde utanarak kaçırardım bakışlarımı, sarsıldım. Ama yine de danslarım onun içindi hep, O bakışlar yaşamımın bir parçası oldu.

başka bir dünya

Ve evlenmedim. Yaşıtlarımın düğünlerinde onun bakışlarında onun için dans ettim. Hep onun için taktım o kırmızı gülü saçlarımın arasına. Ve önünden geçerken o gülü ayaklarının dibine bırakışım onun içindi. O ise giderek daha bir yakan gözleriyle hep ordaydı, ve hep gözleriyle vardı .. alev alev.

29 yaşında, artık hayır diyemediğim bir erkekle evliliğe adım atarken, bu kez kendi düğünümün fiestasındaydım. Onun bakışlarını, daha kendini görmeden hissettiğimde, dişlerimin arasında bir gülle dansediyordum. Bakışlarını hissettiğimde, ilk defa elim ayağım titremedi ve danslarımın en ateşlisini en baştan çıkarıcısını, en deli edicisini onun için sundum. Bitirirken dansımı, dişlerimin arasındaki gülü kahkahalarla fırlatmıştım ayaklarının dibine .. kırmızı .. kan rengi. Eğildi, önce gülü aldı, sonra elimi. Bu ilk dokunuşumuzdu. Elim alev alevdi. Atına adadık ve saraya süreceğine atı, endülüsün uçsuz bucaksız topraklarına ilerledi. Güneş batıyor ve ay çiçekleri istila ettikleri güneşi son bir kez selamlayıp, ertesi gün için sözleşiyorlardı. Bütün ay çiçekleri bize tek bir yönü işaret ediyordu kaçmamız için: güneşin battığı yeri. Kırmızı renkliydi battığında güneş. Ve arkamızda atlılar, birazdan kırmızıya bulanacak bıçaklarıyla.

Kanımız ayçiçeklerini suladığında, İspanyadaki ölümümü de selamlıyordum. Ve bütün o geçmiş bakışlarını anımsadığım anda onun yok oluyordum. Ay çiçeklerinin başı öne eğikti gecede.

SONUÇ

Sevgili okuyucu, henüz bitmediyse de ölümlemin anımsamam benim, zaten bugüne kadar olan 36 ölümümün hepsini anlatmam da mümkün değil.

Ama bu senfoninin son bölümü eksik kalmasın diye, bil istiyorum Hindistan'da 35 yaşında diri diri yakılarak öldürüldüğümü, sadece kocam öldü diye. 12 yaşında evlendirilmişim onunla ve hiç sevmemişim. Ölmeden önce emin ol çılgılık atmadım, bağırmadım. Sadece kalabalığın içinde o gözleri aradım. Yanarken döktüğüm gözyaşlarıysa, o gözlerin bu ölümümde benimle olmayışındandı.

Sonra 1917'de İstanbul'da, bir Yahudi kıızıydım ve 36 yaşında, İvan adında bir beyaz Rusa delidivane aşık ince hastalıktan öldüm. Evet, o gözlerin sahibiydi o yine. Saniye abla, can yoldaşım, son kan tükürdüğüm mendilimi ona yollamış mektupla,

öldüğümü anlasın diye. Mektup hala sahibini arar durur.

Ve şimdi 37. ölümüne giderken sevgili okur, hikaye kılığına bürünmüş bu anıları, önceki ölümünün izdüşümlerini, bana anımsatıp yazdıran yine bir çift gözdür ve ölümüne 37 yaşında öleceğim düşünülürse - 11 yıl var. 11 yıl sonra bana getireceği ölüm bu gözlerin, nasıl olacak sizce?

BU ÖYKÜDE OLAYLAR VE KAHRAMANLAR HEM
GERÇEKTİR , HEM HAYALİ.
HAYALİ KAHRAMANLARIN GERÇEK KAHRAMANLARLA
KESİNLİKLE BİR İLGİSİ VARDIR. VE O İLGİ SONUCU
DOĞMUŞTUR OKUDUĞUNUZ ÖYKÜ.

notlar

1. Ana tanrıça heykelerinin saçları at kuyruğuysa onun genç kız olduğunu, topuzsa anne olduğunu gösterir.
2. Vezüv.
3. Pompei'de bugün, Stabian banyolarındaki iki kişiden sırt üstü yatandır bahsettiğim kişi.
- 4.'Mermer Caddenin sağında bulunan bu ilandan sonra, yüzmetre ilerde soldadır aşk evi. Burada bir sol ayak, bir kavşak işareti ve kısmen noktalanmış bir kalp resmi vardır. Reklamın şöyle bir yorumu yapılır: "Beni görüyorsunuz, kraliçeler kadar güzelim (basımdaki taçtan dolayı). Eğer beni arzu ediyorsanız ilerdeki yol kavşağına varmadan, soldaki eve gelin. Orda sizi bütün kalbimle kabul edeceğim. Görüyorsunuz kalbim biraz yaralı ama zarar yok, orda- sizin içinde yer var." (Efes'in öyküsü-Sabahattin Türkoğlu)
5. Efes'in öyküsü kitabına göre, bu mezar Helen devrine ait bir genç kız mezarıdır.
6. Anadolu uyg. Cilt 3- sy. 437
7. Ravenna İtalya'nın kuzeyinde Bizans sitili sanatıyla ilgi çeken bir şehir.
8. Alhambra, arapça kızıl demektir.

YALNIZLIK, KORKU VE NİHAİ SON: UZUN İNCE BİR YOLDAYIZ

pınar türen

*Ah, bu denizin
karanlıklarında saklanan
gerçekler, asıl gerçek... Bir
karar atılımı, yalnız küçük
bir kımıldanış; oraya
gidebilirdi. Oraya gitmek;
bu siyahlığın içine, bir
daha çıkılamayan,
dönülemeyen
derinliklerine gitmek...*

*Dalgalar; uzun, kalın birer
kara yılan gibi kıvrana
kıvrana, yuvarlana
yuvarlana açılıyor-,
anlaşılmaz bir dille
karanlıkların sonsuz
uzaklıklarına doğru
yayılarak onu
çağırıyordu.*

*Bunların siyah kucığına
atılmak, yarın doğacak
güneşin yaşamın
düşkünlükleriyle alay eden
ışığından kaçmak, bu
karanlıklar içinde sonsuz
bir yoklukta mutlu ve
kaygısız yuvarlanıp
gitmek...*

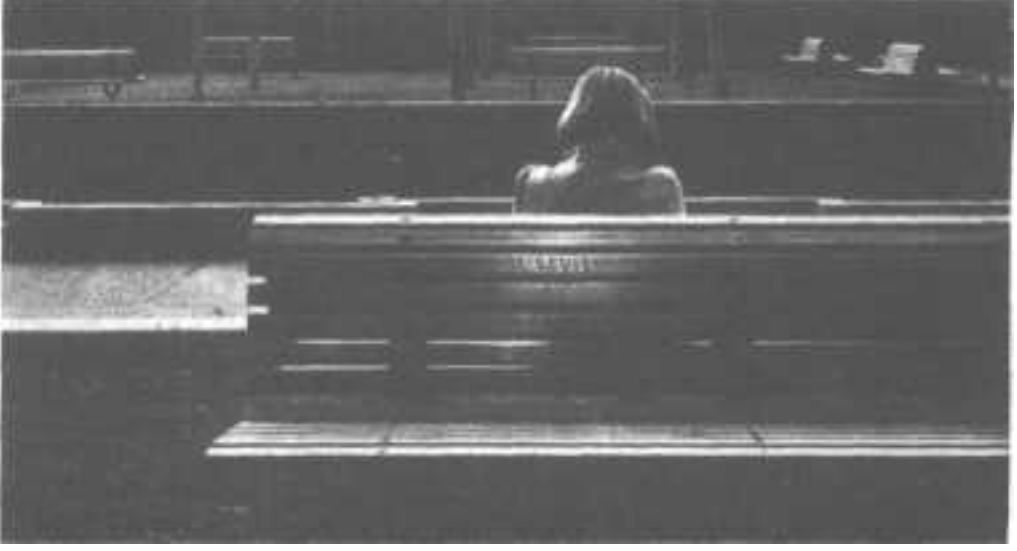
*Kendisini, bu dalgaların
arasında süzölüp tatlı bir
kendinden geçişle sarhoş
olarak, sınırları uyuşarak
denizin o dipsiz
uçurumlarına doğru iniyor
sandı. İniyor, bitmeyen bir
düşüşle, karanlıkları kat
kat yararak, şu siyah
dalgalan yığın yığın sınıma
alarak, yavaş yavaş,
düzenli bir ezgiyle, kendini
yokluğa eksiksiz bir verişle
iniyordu.*

Çekemediğim acıların ızdırabıyla kıvranıyorum.

Ne kadar kolay atıvermek kendimi boşluğa. Bu kadar yakın mıyım ölüme? Ölümüne. Umut aramak çare mi bu inanılmaz yalnızlığa. Oysa bu müzik... onu dinlemek mi yakınlaştırıyor beni ölüme yoksa onun varlığı mı bağlıyor beni hayata? Savaşta büyüyen bir çocuğun ne umudu olabilir ki; kokuşmuş dünyamız hangi oyuncağı ile avutabilir ki acı dolu küçük bir kalbi. Bosna-Hersek¹ den bir genç oturuyor karşımda. Ülkesinden, sevdiklerinden uzakta (bir ay önce kardeşi vurularak ölmüş), İstanbul'da gözleri boğazdan geçen bir yolcu gemisine dalmış. Kimbilir ne düşünüyor. Yirmibeş yaşında kaybettiği umutlarını mı; yoksa henüz zedelenmemiş başka hayatları mı? O gemiyle başka sulara mı gitmek ister. Herşeyden; acılardan, savaşlardan uzak çok uzak bir yere mi götürmesini ister geminin kendisini... Hadi gemi diyorum, umut ver ona, hayatı savaşla solmuş ölümle kol kola girmiş bu insana umut ver. Sımsıkı sarılmak ve yalnız değilsin demek istiyorum. Gözlerim utanç içinde dolu mu dolu taş gibi oturuyorum yerimde! Kıpırdayamıyorum bile. Biliyorum ki yalan. Çünkü yalnız. Hepimiz gibi yapayalnız. Ölümüne yalnız...

İşte yine o umut dolu notalar. Şimdi ölüm uzaklaşıyor yanımdan. Yaşam tam da bu notada başlıyor, flütle. Beethoven son derece etkilenmiş olarak müziğini dinleyen tecrübesiz bir kemancıya dinlediği müziğin sadece kendi duygularını yansıttığını anlatır. Besteci ne hissediyorsa müziği de odur: Sevgi, nefret, acı, telaş, umut... herşey. İşte bu yüzden IX. Senfoni ölüme giden yolda kaçınılmaza karşı yapılmış bir abide gibi dimdik yükselir ve çınlatır her çağdan, her çeşit dinleyicilerin kulaklarını sahibinin haykırışıyla "Ben Vardım".

Ayrılamamak niye bu hayattan. Niye çekilir tüm kanlı acılar, çaresiz mücadeleler, irili ufaklı kaygılar, ve tüm bu ümitsizlik içinde nasıl bulunabilir hayata bağlanacak umut? Niye bilinçaltımız ölümden korkan düşüncelerle dolu. Oysa nasıl yalnızız ve nasıl ölüyüz yalnızken. Notalar sonsuza kadar akıp gitse de ve her nota ölümü hissettirse de o ana ulaşmanın

*Evet, bir karar atılımı,
yalnız küçük bir
kımlıdanışla; yoksun
geçen yaşamıyla şu
yararsız beden arasında
bu denizin tüm siyah
katlarını bir engel dizisi
gibi bırakarak, ta uçsuz
bucaksız suların bir türlü
sonu bulunamayan
derinliklerine kadar
inivermek!*

*Birdenbire silkindi. Ta
yanıbaşında bir ses:
"Cemil, neden karanlıkta
yalnız oturuyorsun?"
Titreyerek ayağa kalktı:
"Geliyorum anne!" dedi.*

*Ve yaşamında hiç umudu
kalmamış bu çocuk, yavaş
yavaş, bu siyah geceden,
şu kendisini çekip almak
isteyen yokluktan
ayrılarak, annesini izledi...*

**halit zıya uşaklıgil
mat ve siyah**

yılgınlığıyla yaşıyorum işte. Yorgun, soğuk ve yapayalnız. Che Guavera "Bir sınıf olarak aydınların görevi intihar etmektir" demiş. Katılmıyorum. Tüm insanlar intihar etmeli. Belki de varolduğumuzu ispatlamanın tek çaresi bu. Yok olmak. Sonsuza kadar hiç olmak. Ne zaman hissedilir ölüm korkusu? Hayır her an değil. Doğarken mi, büyürken mi, yoksa ülkenizin ölüm yaşı ortalamasına yaklaştığınız hatta geçtiğiniz zaman mı? Epicure' ün dediğı gibi "Ölümden niye korkayım ki, yaşadığım sürece ne olduğunu hiç bilemeyeceğim, tanıştığım an ise zaten ben olmayacağım". O halde hayatımız boyunca biraraya gelemeyeceğimiz şeyden niye bu kadar korkuyoruz. Nihai sonumuz: yok olmak, boşlukta fiziksel hacmimizle doldurduğumuz yeri boşaltmak ve hiç olmak. Çağlar boyunca değişik inançlarda sık rastlanan yeniden doğmaya inanmak da ölüm korkusunu bertaraf etmek için bulunmuş oldukça kurnaz bir yol. Sanki hayat çok hoş birşeymiş gibi yeniden ve yeniden dünyaya düşmek; keçi, tırtıl, kral ve dilenci olarak, tırtılken bir zamanlar keçi, dilenciyken bir zamanlar kral olduğunu bilemeden biteviye tekrar yaşamak.

Oysa ben... "Siz bu satırları okurken ben olmayacağım" demek isterdim. Ama büyük bir ihtimalle yaşıyor olacağım, yorgun, soğuk, yapayalnız ve hep ölüme yakın. İntihar ise bu karmaşa içinde hem kaçış yani zayıflık hem de cesaret istiyor. Durkheim üç çeşit intihardan bahseder: egoist intiharda kişinin çevresiyle zayıf bağları vardır, bu kişiler kendilerini diğer insanlardan ayrı, kopuk ve desteksiz hissederler; altruistik intihar ise tam tersine sosyal talebe cevaptır, kişi grubuna çok fazla bağlıdır, kendisini

*İpi boynuna geçirdi;
düzeltti. Tam o sıra
dışardan bir kaç arabanın
korna seslerini duydu;
başka araçlar da katıldılar
buna; kornalar, tren
düdükleri, fabrika
düdükleri arasız, kesintisiz
ötmeye başladılar. Neydi
bu? Kulakları mı
uğulduyordu? Yoksa
dışarının, başkalarının bir
çağırısı mıydı? Yüzünü
buruşturdu. Sağdı daha,
her şey elindeydi. İpi
boynundan çıkarabilir, bir
süre daha bekleyebilir,
kaçabilir, karakola
gidebilir, konağı
yakabilirdi. Dayanılacak
gibi değildi bu özgürlük.
Ayaklarıyla masayı itip
aşağıya yuvarladı; bir
boşluğa düşerken durdu.
Gözleri, ağzı açık,
bacakları gerilerek,
çırpınarak sallanırken
kollarını kaldırıp başının
üstünden ipi tutmaya
uğraştı. (Ne oldu?
Yapmayı unuttuğu bir şeyi
mi anımsadı birden? Ya da
yeryüzünde tek gerçek
değerin kendisine verilmiş
bu olağanüstü yaşam
armağanını korumak, her
şeye karşın sağ kalmak,
direnmek olduğunu mu
anladı giderayak? Yoksa
bilinçsiz canlı etin ölümüne
kendiliğinden bir tepkisi
miydi bu?) Başı öne doğru
eğiliyordu. Kolları iki
yanına sarktı. Donunun
sol paçasından fildişi
reğinde koyuca bir sıvı
aktı uzaya uzaya; dizine
yakın bacağındaki kıllara
bulaşarak ardarda yatağın
üstüne düştü, yayıldı.
Yukarıdan, sallanırken
tahtaya sürtündüğü yerden
ip çıtır dadı...*

toplumuna adar ve önemli olan toplumun iyiliğidir (Japonların hara-kiri eylemi bunun örneğidir); anomik intihar ise kişinin sosyal ilişkilerindeki ani değişim sonucu ortaya çıkar. Ne olursa olsun bir insanın kendi hayatına isteyerek son vermesi edebiyatdan sinemaya, sanatın neredeyse her dalında özel ilgi gören temalardandır. Hele intihar eden ünlü bir sanatıysa ölümü de sanatsal olur elbet. Marilyn Monroe'nun intiharı sır perdelerinin ardına gömölür, Kurt Cobain ardında son derece duyarlı bir mektup bırakır, Nilgün Marmara sadeliğı seçer ama ardında bıraktığı etkisi tartışmalarda devam eder ve bu liste uzar gider. Oysa intihar eden sıradan bir kişi olunca intihar sebebi de sıradanlasır İnce duyarlılıklar, evrensel yılgınlıklar altında ezilen ruhlar, yüce duygular yerlerini "sevdiğim kızı vermediler", "iflas ettim", "hayatta hiçbir istediğim olmadı" gibi sudan(?) sebeplere bırakır ve intihar edenlerle birlikte intiharları da sıradanlasır.

Ya geride kalanlar? Onlar yeterince cesaretli olamadıkları için yalnız hayatlarına biraz daha yalnız kalarak devam ederler, biraz daha yılgın, biraz daha soğuk. Depresyonun sebebini açıklamaya çalışırken Freud'un ortaya koyduğu hipotezlerden birine takılıyor aklım. Freud'a göre sevdiği bir kişiyi kaybeden biri adeta kaybı geri getirecek ümitsiz bir deneme gibi ölenle kendini özdeşleştirmeye başlar. Freud'un her zaman öne sürdüğü gibi sevdiğimiz kişilere karşı negatif duygular taşıdığımız için yas tutan kişi bu sefer kendi kendisinin nefret ve öfke objesi halini alır. Buna ek olarak, yas tutan kişi yalnız bırakıldığını yeniden hisseder ve ölen kişiye karşı gerçek veya hayali günahlar için kendini suçlu hisseder. Bu özdeşleşme dönemini yas yükümlülüğü dönemi izler ki bu sürede yas tutan kişi ölen kişiyle ilgili anılarını hatırlar ve böylece kendini ölen kişiden ayırarak özdeşleştirmenin dayattığı bağlardan kurtulur. Bu insanlar ölen kişiyle olan hissi bağlarını kaybetmezler, daha ziyade özdeşleşilen sevilen kişinin hayattayken yaptığı hataları ve eksiklikleri yüzünden kendilerini cezalandırmaya devam ederler. Tüm bu süreç insanlarda devamlı kendini suçlama, aşağılama ve sonuçta depresyon yaratır. Sözün kısası Freud'a göre ölenle ölünmez ama depresyona girilir.

Umutları tükenmiş karanlık yalnızlıklarına gömülmüş insan yığınları için yaşam ölümlerine uzanan yollarıdır. Yok olma korkusu ve doğrudürüst varolamamanın acısı hep o korkunç soruyu getirip takar akıllara: Ne zaman? Bazıları cevabı kendileri verebiliyor ama çoğumuz asla cevabı öğrenemeden kendi sonumuza kadar yaşıyoruz.

DÜNYAYA GELMEK BİR DAHA HAYAL EDİLSE BİLE

sedef erkman

Şöyle bir etraflıca düşününce ölüm hakkında, aslında hayatta yaptığımız herşeyin ölümle ilgili olduğu gerçeğini kavradım. Bu korkunç keşif hayatımı ve ölüme bakışımı değiştirmese de, beni oldukça şaşırttı. Öyle ya, ölümden korkup hayata sarılıyoruz, ölüme meydan okumak için olmadık şeyler yapıyoruz, çünkü ancak yaşıyorken tanımlıyız, ölümden sonra ise ne olduğumuz pek açık değil.

Hayvanlara gelince, bunların bir bölümü, özellikle balıklar ve kuşlar, insanların dünyasına dahildir. Bâzı kara hayvanları ise fiziksel dünyanın parçasıdır. Böylece Bororo'lar, sahip oldukları insan görünümünün geçici olduğuna inanırlar. Bu, adını aldıktan bir balığın biçimiyle, dönüşüm çevrimlerini tamamladıklarında alacakları arara biçimi arasında geçici olarak göründükleri biçimdir.

*claud levi-strauss
hüzünlü dönenceler*

Reenkartasyona inananların işi nispeten daha kolay, çiçek, böcek bir şekilde yeniden dünyaya gelme şansının olduğunu bilmek rahatlatıyordur insanı. Sistemi tam olarak bilemiyorum tabi ama münasebetsiz bir yaratık olarak gelerseniz dünyaya, bu sizi çok mutlu etmeyebilir. Yakın zamanda sinemalarda gösterilen Bertolucci'nin Küçük Buddha filmini hatırlattı bu bana; filmde Tibet'te bir rahip havada uçan sineği bir yandan gözleriyle takip ederek, minik öğrencilerine, hiç bir canlıya zarar vermemelerini çünkü Buda felsefesinin temelinde bunun yattığını anlatıyordu, öğrenciler de gözlerini kocaman açıp anlayışlı anlayışlı başlarını sallıyorlardı. Ama ya hayata bir sinek olarak gelmişseniz ve bulunduğunuz yer size zarar vermemesi gerektiğinin bilincinde olan nazik Budistlerle değil de sizi "mikrop taşıyıcısı mendebur hayvan" olarak gören ve eline geçirdiği gazeteyle bir an önce duvara yapıştırmak için dik dik bakan insanlarla dolu ise reenkarasyon fikri pek iç açıcı olmayabilir.

Daha şanslı olduğunuzu Ve dünyaya cins bir köpek olarak gelme lüksüne eriştiğinizi varsayalım. Hayat yine de ilk anda düşündüğünüz gibi "ekmek elden su gölden" geçmeyebilir. Mesela bir önceki hayatınızda nefret ettiğiniz cinsten bir sosyete hanımefendisinin eline düşmüş olabilirsiniz ve kadın her yemekten sonra sabunlu bir bezle ağzınızı ve her tuvaletten sonra da sabunsuz bir başka bezle poponuzu siliyordur.

Düşülebilecek durumlardan en kötüsü de hiç kuşkusuz, hayvanat bahçelerinden birinde yaşamak olurdu. Günümüzde hala modern bir anlayışla düzenlenmiş ve gezmeye gelen insanların değil de hayvanların rahatına göre tasarlanmış hayvanat bahçeleri oldukça az sayıda. Bu yerlerden birinde bir Bengal kaplanı olabilirdiniz, nice yazara konu teşkil etmiş ve yüzyıllar boyu hayranlıkla karışık bir saygı uyandırmış olan ihtişamlı güzelliğiniz, içi dışkı ve yemek artığı dolu karanlık bir kafeste, pırtık bir sokak kedisinin görüntüsüne dönüşür, siz de mutsuz ve kızgın oturduğunuz kafesinizden size fıstık ve olmadık onlarca nesne atan arsız çocuklara iç geçirerek bakarken, onlardan bir kaç tanesini midenize indirseniz keyfinizin gerçekten yerine geleceğini hayal etmekle yetinirdiniz.

Ama eğer ki bir hayvan olarak insanlardan uzak bir yerde, sonsuz dallan göklere kavuşan yemyeşil ağaçların kapladığı uzak bir ormanda yaşıyorsanız işte o zaman keyfinize diyecek olmaz. Hatta o zaman insan olarak yaşamış

olduğunuz günleri hiç özlemeyecek, insan olarak doğma felaketinin, titiz bir ev hanımının evindeki bir kara sinek olmaktan daha beter olduğuna inanacaksınız. Çünkü o zaman bileceksiniz ki yeryüzündeki bütün melanet yalnızca ve yalnızca insandan çıkmaktadır. Ve Buda felsefesinin asıl temelinde ruhlarımızı bir an önce insan olmanın utancından kurtarıp bitki veya hayvan olarak gerçek huzura kavuşmanın yattığını anlayacaksınız.

*Gregor Samsa, bir sabah
korkulu bir düşten
uyanınca yatağının içinde
kendini korkunç bir
hamamböceği olarak
buldu.*

franz kafka, değişim

Reenkarnasyon konusunda düşününce insanın aklına binbir düşünce geliyor. Aklıma bir de şu soru takılıyor: Kafka reenkarnasyona inanıyor muydu? Öyle ya, bir sabah uyanıyor ve kendisini hamam böceği olarak buluyor. Tipik bir reenkarnasyon saplantısı. Ama Kafka kendisine bedeninde doğmak için daha sevimli bir hayvan bulabilirdi. Gerçi hamam böceğinin onun ruhunu oldukça iyi yansıttığını kabul etmemek insafsızlık olur. Bir düşünün; beyaz tüylü, minik, tombik kedinizin bir zamanlar Franz Kafka olduğunu ve şimdi sizin onu "Pamuk" veya "Minnoş" diye çağırdığınızı... Bence Kafka reenkarnasyon fikrini kendine yatkın buluyordu, sizin de böyle bir yatkınlığınız varsa eğer, bundan sonra mutfağınızdaki hamam böceklerine karşı eskisi kadar acımasız olmamanız gerekir, ne de olsa yüzyılımızın dehalarından birini ayakkabısıyla ezmiş olmanın korkunç sorumluluğunu kimse üstlenmek istemez, değil mi?

*bu bahçe, bu nemli toprak,
bu yasemen kokusu
bu mehtaplı gece
parıldamakta devam edecek
ben basıp gidince de
çünkü o ben gelmeden, ben
geldikten sonra da
bana bağlı olmadan vardı
ve bende bu aslın sureti çıktı
sadece...*

*ayrılık yaklaşıyor hergün
biraz daha
güzelim dünya elveda,
ve merhaba
kâinat.*

nazım hikmet ran

Tabi reenkarnasyon öldükten sonra başımıza gelebileceklerden yalnızca biri. Mesela, ölüme materyalist bir düşünceyle yaklaşmak ve "öldükten sonra hiç bir şey yok, sadece karanlık ve boşluk" diye düşünmek en karamsar yaklaşım tarzı sayılabilir. Gerçi yeryüzündeki varlığımızın ölümümüzle birlikte son bulacağını ve bir avuç toprak veya bir avuç kül olacağımıza inanmak, aslında öldükten sonra neler olacak diye merakla kıvranmaktan ve kalp krizi veya kritik bir ameliyat geçirenlere çaktırmadan " öbür tarafa gittin mi , neler gördün?" diye sormaktan kendini alamamaktan başka bir işe yaramaz. Üstüne üstlük böyle düşünmenin hayal gücünü daraltıcı bir yanı da vardır ve genelde gece geç saatlerde, sadece mum ışığı ile aydınlatılmış salonlarda, hafif çakırkeyif bir halde yapılan "ölümden sonra neler olabilir?" geyiğine ağız tadıyla iştirak etme zevkini de kaçırmınıza neden olur.

Ayrıca bu konuda biraz daha duygusal davranmanızı ve canınızdan çok sevdiğiniz babanızın veya eşinizin veya kan kardeşinizin öldükten sonra sadece ve sadece toprağın altında kısa bir süre daha fiziki varlığını sürdürceğine ve daha sonra da, solucanların iyice şişmanlamalarını ve mezarlıktaki bitkilerin biraz daha gürleşmelerini sağlamaktan başka bir işe yaramayacağına inanmanın fazla acımasız bir yaklaşım olduğunu düşünmenizi tavsiye edeceğim.

Ölümden sonra olabilecekler konusundaki en yaygın inanç elbette, tartışmasını en sona bıraktığım, malum cennet-cehennem ikilemi, bir diğer deyişle, "herkes layığını bulur" önermesi. Ölüm hiç kuşkusuz bütün dinlerin birinci dereceden ilgi alanına giriyor. Bütün semavi dinlerin bu konuda, ufak tefek farklar dışında aynı referansları veriyor olması, bu alternatifi üzerinde konuşulmaya değer kılıyor. Kutsal kitaplarda cennet ve cehennemin neye benzedikleri konusunda ayrıntılı tasvirlerle giriliyor olması, insanların kafasında belli bir imajın oluşmasına neden oluyor bence. Cennet hakkında anlatılanlar, günümüz dünyası insanı için Bahama adalarında bir tatili andırıyor, Hawaili kızlar boyunlarında çiçeklerden

çelenklerle sizi uçak kapısında karşılıyorlar ve daha sonra siz deniz kıyısında üstü çiçekli gömleğinizle bir örnek şortunuz ve güneş gözlüğünüzle keyif yaparken size uzun bardaklarda adını bir türlü telaffuz edemediğiniz egzotik kokteyller ikram ediyorlar.

43. "Ve cehennem onların hepsinin toplanacağı yerdir" 44. O cehennemin yedi kapısı olup, her kapıdan onların girecekleri ayrılmış bir kısım vardır. 45. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar ise cennetlerde pınar başlarındadırlar. 46. "Oraya güven içinde, esenlikle girin" denilir. 47. Biz onların gönüllerinde olan kini çıkardık; anık onlar sedirler üzerinde karşılıklı oturan kardeşlerdir.

hicr suresi, kuran-ı kerim

Cehennemin ise belli ki, dünyada bir çok farklı karşılığı var. Yazık olan, dünyada cennet benzeri yerlerin cehennem benzeri yerlerden çok daha az miktarda olması. Sanıyorum ki cennet yeryüzünde çok az yerde bulunabildiği için insanlar arasında bu denli popülerite kazanmayı başarmış. Zaten bütün hayatlarını cehennemde geçiren insanlar, öldükten sonra da aynı ortamda yaşamayı haklı olarak istemiyorlar ve değişiklik arıyorlar. Öyle ya, ölümden sonra hiç bir şey değişmiyorsa, ölümün ne özelliği kalıyor? Mesela, cehennemin günümüzün Ortadoğu'sundan bir farkı yok. Ortadoğulular, öldüklerinde eğer cehenneme giderlerse -Allah korusun-, hiç yabancılık çekmeyecekler ve hatta aradaki benzerliği farketmeyip "yahu hani ben ölmüştüm?" diye kendi kendilerine soracaklar.

Ölümden sonrası üzerine düşününce insanın aklına olmadık şeyler geliyor. Oysa yazının başında, hayatta yaptığımız herşeyin ölümle ilgili olduğunu söylemiştim. Biraz düşününce siz de bana hak vereceksiniz. Hayatımız boyunca yaptığımız bir çok şeyin sadece ölümle mücadele etmek, bir punduna getirip ona kazık atmak üzerine inşa edilmiş olması aslında ne ilginç bir paradoks! Geliştirdiğimiz ve şimdilerde artık bizi nerelere götüreceğini pek de bilemediğimiz teknolojiyi gerçekte, depremleri, fırtınaları, selleri kontrol edebilmek, doğanın bize verebileceği zararlardan kurtulmak için kullanmıyor muyuz? Tıp yoluyla ölümcül hastalıkları yenmek, daha uzun yaşamak, sakatlıkları tedavi etmek, doğmamış bebekleri anne karnında ameliyat etmek, yanlış genleri yoluna koymak, ölüme meydan okumak değil de nedir? Binlerce insanı ilgilendiren sağlıklı yaşam, dengeli beslenme, Akdeniz mutfağının nimetleri, vitaminler, jogging, step, aerobik, umutsuzca şişeler dolusu tüketilen kozmetikler, kremler, losyonlar, hepsi hepsi insanın zavallı çırpınışlarıdır ölümün karanlık gölgesi karşısında.

Oysa hepsi komik, hepsi aldatmaca, hepsi kendi kendini kandırmaca, çünkü sonuçta, er veya geç, Yahya Kemal'in dediği gibi, "geniş kanatları boşlukta simsiyah açılan ve arkasında güneş doğmayan büyük kapıdan geçince başlayacak bitmeyen sükunlu gece".

MUMİYA

zeynep aktüre

"Başlangıçta, henüz dünyamız ortada yokken ve tanrılar henüz doğmamışken, henüz bir ırmak ya da Ölümler Ülkesi yokken ve görülebilecek bir gökyüzü, Gizli Amon'un görölmez ihtişamı içinde dinlendiği yine de gerçektir. Evet, biz başlangıcımızı Amon'dan biliyoruz. Giz'in içinden Temu olarak ortaya çıkı ve "Işık" diye bağırdı -ilk sestir bu. Temu'nun cıgılgı karısının, Nu'nun bedeninde titreşti ve Nü, bizim Kutsal Sular'ımız haline geldi. Temu, öylesine yüksek bir sesle konuştu ki, ilk dalga Nu'nun içinde harekete geçti ve bu Kutsal Sular, ışıgı ortaya çıkardı. Kutsal Sular'ın sonsuz dinginliğinden Ra'nın ateşli dalgası doğdu ve, Temu karısının bedeni içinde geri kaybolur ve yeniden Amon olurken, O, kendisini cennete yükseltip güneş oldu. İşte, başlangıç buydu.

Ra için tüm kadınlar aynıydı. Hepsini severdi. O'nun sorunu, kendi ısısına dayanabilecek kadar serin bir eş bulmaktı. Sonunda, gökyüzünün tanrıçası üzerinde karar kıldı: Nut. Ra, sevişirken, kırkiki hayvanın tümünün şekline girebiliyordu. Bir gün bir hata yaptı ve Nut'a ineklerle sevişmekten nefret ettiğini söyledi. O günden sonra Nut, hep bir inegin bedeninde yaşadı -zaten evliliklerde hep böyledir! Üstelik, Nut, her fırsatta, Geb'le çamur banyoları yapmaya koşuyordu. Ra'nın tahammül sınırı aşılmıştı sonunda, öfkesini kustu ... ve Nut'un beş gecede beş çocuğı oldu! Hangileri Ra'dan hangileri Geb'dendir hala bilinmez, ama, tümü de hemen resmen Ra'nın çocukları olarak ilan edildiler: İlk doğan, Osiris; ikinci, Horus; üçüncü olarak, Set, annesinin bedeninden gökyüzünde şimşegin çakabileceğı bir yarık açacak kadar büyük bir hızla fırladı; ve, dördüncü, İsis, bir çiğ buğusu içinde doğdu; en son doğan Nephthys, erkek kardeşi Set'le, daha annelerinin karnındayken birbirlerine aşık oldukları söylenen İsis ve Osiris de birbirleriyle evlendiler. Kuşkusuz, bu koşullarda, kimin öz kimin üvey kardeş olduğu konusunu kurcalamak pek bir anlam taşıyor; ancak, Ra aldatılmışlığının ağırlığı altında, çocuklarının üzerinden lanetini eksik etmedi ve beş çocuk, Ra'nın laneti altında, kötü kehanetlerle dolu bir evin içinde yaşamlarını sürdürmek zorunda kaldılar. Daha çocukken bile ihanet oyunları oynadılar ve cinayetler düşlediler; ve Ra'nın laneti

çocukların evliliklerine de geçti. Kuşkusuz, iki evlilik arasında büyük fark vardı. İsis Osiris'i seviyor ve O'nu kendisinden daha çekici buluyordu. Güzeller güzeli Nephthys ise mutsuzdu. Set'in huysuzluğunun ateşi altında çöldeki taşlar gibi yanıyor ve kendi kendisine, bu koşullar altında isminin nasıl 'Zafer' olabileceğini soruyordu. Osiris, çöl içindeki vahanın gölgesi kadar serindi. Kendisine, örneğin, bir tabak verirken, Nephthys, Osiris'in parmaklarının nezaketini hissedebiliyordu. Derken, olanlar oldu ve, bir gece, Nephthys kocasını Osiris ile aldattı. Set'in her gece O döndüğünde açan bir çiçeğı vardı. O meşhum gece, çiçek açmadı; Set çiçeğe "Yüzüme bak. Ben geldim." dediğı zaman, çiçek öldü ve Set, Nephthys'in Osiris'le geçirdiğı gecenin kendisiyle geçirdiğı herhangi bir zamandan çok daha güzel olduğu açıkça okunuyordu. Aynı gece, Nephthys, hamile olduğunu söyledi, hem de sesinde Set'in daha önce hiç duymadığı bir mutluluğı gizleyemedi. Bu utancın içinde, Set'in öfkesi büyüdü; güzeller güzeli Nephthys ile Set'in öfkesinden bir ucube doğdu: Anubis, çakal başlı tanrı, Nephthys, Anubis'i çöle götürüp, terketmek istedi, ancak İsis, kendi kocasının ihanetinin kanıtı da olsa, bu çocuğun kaybedilmemesi gerektiğini biliyordu. Bu nedenle, çocuğı, kendi koruması olarak yetiştirdi- Anubis, yargı terazisini tutan çakal. Tüm ölümlerin ona görünmesi gerekir. Terazinin bir kefesine ölen kişinin kalbi, diğerine de gerçeğin tüyü konur. Terazi dengelenmezse, vay ölenin haline! Böyle konularda ancak Anubis karar verebilir, çünkü doğduğu gün ona sunulan yaşam umudu, bir tüyünkünden daha fazla değildi.

Set'in öldürücü öfkesine rağmen, karısının piçi hala yaşıyordu. Üstelik, Osiris, yalnızca Mısır'ın ilk kralı olmakla kalmamış, en büyüğü olmuştu. Bizlere tahıl yetiştirmeyi, arpadan bira yapmayı, mısır tarımını, güzel üzümler yetiştirmeyi ve iyi şarap fermante etmeyi O öğretti. Derken, Yemyeşil'in öbür tarafına yolculuklara ve bu bilgiyi daha cahil topraklarda yaşayanlara öğretmeye başladı. Gittiğı her yerde O'na tapılıyordu artık, öyle ki, Mısır'a geri döndüğünde, kendi güzelliğinin biraz fazla

Böylesi bir restorasyon için gerekli yağ, sadece ve sadece bu akreplerin tıka basa kurtçukla dolu karınlarından elde edilebilirdi. İsis, etekliğini çıkartıp, merhemi kendi bacaklarına ve karnına sürdü önce.

Bu manzaraya dayanamayan zavallı Byblos Prensi'nin güverteye akıttığı menilerini de tenine ekledi. Sonra, ölü kocasının bedeni üzerine yatarak, Osiris'i bu merhemle yıkadı. Osiris'in dağılmış yedi ışığı böylece geri geldi ve Osiris, ölümünün tüm bataklıklarından, limanlarından, dağlarından ve denizlerinden bedenine, eve döndü.

farkındaydı.

Eve dönüşünün ilk ayında, Set Osiris'i büyük bir ziyafete davet etti ve Temu'ya en yakın tanrının bedenine uyacak muhteşem bir sanduka yaptırdığını söyleyerek Osiris'in kibirini harekete geçirdi. Set, sandukanın getirilmesini ve sarayın yetmişiki tanrısının teker teker içine yatarak sandukayı denemesini emretti. Kutu, hiçbirine uymadı. Set'in oranlarına da uygun değildi. Sonunda sıra Osiris'e geldi; Osiris, tam aranan kişiydi. Osiris sandukanın içine yatarken, Set, "Ne kadar da güzelsin!", dedi ve sandığın kapağını kapatıverdi. Savaşçılarının yedi tanesi, kapağı maden eriyiğiyle mühürlediler ve sandukayı Nil'e taşıyıp sulara bıraktılar. Sandık, güneşin akrep işaretinde olduğu tüm bir öğleden sonra boyunca yüzerek, gözlerden kayboldu.

İsis, olanları öğrenince, kendi yarasını gören insanların attığı çığlıkların ilkinin attı ve Delta'nın sazlıklarında, bataklıklarda tabutu aramaya başladı. Osiris, Nil'in sulan boyunca sürüklendikten sonra, Lübnan kıyılarında Byblos'a doğru yol almış ve kıyıdaki kayaların üzerindeki çalılardan dallarına takılıp kalmıştı. Esen her rüzgarla ayrı bir yöne bükülen gariban çalı, Osiris içine girer girmez kuvvet bularak büyümüş, içindeki tabutun etrafında bir gövde oluşturmuş ve hızla boy atmıştı, ta ki Byblos onu görene ve kesilip yeni sarayının orta direği yapılmasını emredene kadar. Yedi akrebi İsis'in bu kıyıya getirdi ve İsis, Osiris'in varlığından dolayı dünyanın tüm bahçelerinden daha güzel koku Byblos sarayında, kraliçe tarafından kabul edildi. Kraliçe Astarte için, yüksek sınıfa dahil olmanın en birinci göstergesi, fiziksel güzelliği.

Yalnızca kendisi kadar güzel olanların yanına yaklaşmasına izin verirdi; İsis'i de bu nedenle kabul etti. İkisi öylesine iyi anlaştılar ki, İsis, kraliçeden, kralı kolunu kesip kocasını serbest bırakmaya ikna etmesini bile isteyebildi. Bu, aslında çok büyük bir istekti: Byblos'un en muhteşem odası yerle bir olacaktı. Öte yandan, kral Melkarth, ağacın kesilip odanın inşa edilmesini emrettiği günden beri sarayın üzerine çöken ürkütücü sessizlikten gizli bir rahatsızlık duyuyordu. Bu nedenle, isteği kabul etti.

Sandık açıldığında, Osiris'i korkunç bir durumda buldular. Tüm yüzünü kurtçuklar kaplamıştı. Bunu gören İsis öyle bir çığlık attı ki, Melkarth'ın en küçük çocuğu, kulağından kan gelerek öldü. Aslına bakarsanız, çocuğun ölümü, krala pek de fazla acı vermedi. Kıyıda muhteşem ağaç kesildiğinden beri iktidarsızlıktan muzdarip olduğundan, çocuğun babası olması olasılığı ona gerçekten pek uzak gözüküyordu. Şimdi ise, karısının kendisine geri dönmesini arzuluyordu. Kraliçeyi odalarına çıkardı ve mutlu olmaya çalıştı, ancak, başaramadı. Böylesine korkunç bir ölümden bu kadar az zaman sonra neşesini bulmaktan korkuyordu. Bu durum, bir başka cana malolabilirdi. Derken, Melkarth farketti ki, oğullarının hiç birine aslında güvenmiyor. İsis yola çıkacağı zaman, kral, tüm oğullarını onun gemisinde hizmet etmek üzere görevlendirmeye hazırды.

Kıyı görünmez olduğunda, gemide, tabuttaki beden üzerinde çalışmalar çoktan başlamıştı. Eteğindeki yedi akrebi serbest bırakan İsis, onları, Osiris'in yüzünde ve kaslarında yaşayan kurtçukları yalayıp yutmakla görevlendirdi. Yelkenlerdeki rüzgarın hızıyla çalışan akrepler, gün batmadan, güvercin yumurtaları gibi yusuvarlak olmuşlardı bile. İsis, merhem yapmak için, bu ağır gövdeleri parçaladı ve akreplerin sunabildiği tüm koruyucu sıvıyı aldı - gerçekte, onları öldürdüğü halde, onların erkek kardeşlerine "İsis'den sakının!" mesajını göndereceklerini biliyordu, ama, Osiris'in güzelliğini onarmaya da kararlıydı. Böylesi bir restorasyon için gerekli yağ, sadece ve sadece bu akreplerin tıka basa kurtçukla dolu karınlarından elde edilebilirdi. İsis, etekliğini çıkartıp, merhemi kendi bacaklarına ve karnına sürdü önce. Bu manzaraya dayanamayan zavallı Byblos Prensi'nin güverteye akıttığı menilerini de tenine ekledi (çünkü Prens de annesinden aldığı güzellikle övgü toplardı hep). Sonra, ölü kocasının bedeni üzerine yatarak, Osiris'i bu merhemle yıkadı. Osiris'in dağılmış yedi ışığı böylece geri geldi ve Osiris, ölümünün tüm bataklıklarından, limanlarından, dağlarından ve

İşlemin ana ilkesi, bedeni kuru doğal sodyum karbonat kullanarak tümüyle kurutmak. Önce, cesedin yumuşak iç parçaları çıkarılıyor: beyin, burun deliklerinden; tiğerler, mide ve bağırsaklar, sol tarafa açılan bir kesikten. Bu organlar, kuru sodyum karbonata yatırılıyor; sonra, ketene sarılıyor ve kapalı kavanozlar veya kutular içinde mezarda depolanıyor. Kalp ve böbrekler, bedenden çıkarılmıyor. Bedenin boşlukları, reçine, reçineyle doyurulmuş keten, talaş veya bazı ağaçlardan çıkan çamsakızına benzer koyu renkli bir madde ile dolduruluyor.

denizlerinden bedenine, eve döndü. Yeniden gençti ve güzeldi. Bir tanrıçanın bir tanrının üzerine oturmaya cüret ettiği bu ilk anda, bir çocukları oldu. İsis, bu aykırı durumu gözetlemekte olan Byblos Prensi'ne kötü niyet dolu öyle bir bakış fırlattı ki, prens anında öldü ve denize düştü. Aynı anda, Horus, İsis'in diğer erkek kardeşi de attan düşerek ölmüştü ve İsis de, İsis'le Osiris'in bacaklarında bir zayıflıkla doğan çocuğu Horus'a aynı anda hamile kalmıştı. Tanrılar genellikle pek ölmediklerinden, yeni doğan Horus, kardeş olan Horus'un bir dönüşümüydü. Çocuk, tabii ki, çok kısa bir zaman içinde büyüyecek ve ondört yıl içinde yetişkin bir adam haline gelecekti. Ama bunlar, zor, çok zor yıllar olacaktı. İsis, Ra'nın ve Set'in kendisini beklediğini biliyordu."

... Ve öykü, başka ölümlerle, [yeniden] doğmalarla, intikamlarla, ihanetlerle dolu olarak sürüp gidiyor. Yukarıdaki kısım, Norman Mailer'ın, yayımlandığı yıllarda muhafazakar çevrelerin büyük tepkisiyle karşılaşan 'Ancient Evenings'l romanından, tepkilere neden olan "müsteşchenlik'ten kısmen arındırılarak aktarıldı. Kitaptaki bu öyküyü hatırlamama, geçtiğimiz haftalarda izlediğim, bir gezi sırasında amatör kameralarla çekilmiş 'Mısır'la ilgili bir film neden oldu: Kahire sokakları, Nil Nehri... Eski Mısır kültürünün günümüze kadar gelebilmiş kalıntıları mezarlar, tapınaklar, papirüsler, duvar resimleri... Gördüklerim, bugüne kadar hakkında doğru dürüst herhangi araştırma yapmadığım 'Mısır' üzerine, 'corn flakes'le birlikte, aklıma ilk gelenlerdi-tabii, bir de, özel işlemlerden geçirilerek korunmuş insan bedenleri, yani, mumyalar var. Olasılıkla Arap mezar soyguncuları tarafından ilk bulundukları zaman, bu cesetlerin

derileri ve kemikleri kararmış olduğundan, ilk anda, yanlış bir kararla, kararmanın katran kullanımından kaynaklandığı düşünülmüş. Katran'ın Arapçası 'mumiya'; böylelikle, 'mumya' sözcüğü, dilimize de, İngilizce'ye olduğu gibi, Arapça'dan girmiş.

Yukarıda başlangıcı aktarılan öykünün hangi kısmına ya da kısımlarına bağlanabilir bilemiyorum, ama, eski Mısır inancına göre, 'ölüm'den sonra bir 'sonraki hayat' var ve bu sonraki hayatta ruhu bannırabilmesi için, bedenin tümü gerekiyor. Bundan hareketle, mumyalama tekniklerinin, iç odalı gömütlerin ve ahşap kullanımıyla birlikte ortaya çıkan ölü bedeninin çürümesini hızlandırıcı etki nedeniyle geliştirilmiş olduğu düşünülüyor. Zaten, tarihlenebilen en eski örnekleri İ.Ö. 2600 yıllarına kadar uzanan korunmuş beden buluntuları üzerinde yapılan çalışmalar, mumyalamanın, oldukça pahalı bir işlem olması nedeniyle, yalnızca varlıklılar tarafından karşılanabildiğini, bir de, boğa, kedi gibi, bazı tanrıların kutsal hayvanlarının mumyalandığını gösteriyor; daha ucuz yöntemlerin geliştirilmesi mumyalamanın daha yaygın kullanılan bir işleme dönüşmesini sağladıysa da, Mısır'da anıt-mezarların dışında günışığına çıkarılan cesetlerden pek çoğunun o dönemden günümüze korunmasındaki başarı, mumyalama işleminden çok cesetlerin gömüldüğü kızgın kumun doğal kurutucu etkisine bağlıyor.

Mumyalamanın nasıl yapıldığını anlatan yazılı eski Mısır kaynakları varsa bile, henüz gün ışığına çıkarılmış değiller. Bu konuda bilinenler, arkeolojik araştırmalarla ortaya çıkarılmış cesetler üzerinde yapılan incelemelere ve kimyasal çözümlemelere dayanıyor. İşlemin ana ilkesi, bedeni kum doğal sodyum karbonat kullanarak tümüyle kurutmak. Önce, cesedin yumuşak iç parçaları çıkarılıyor: beyin, burun deliklerinden; ciğerler, mide ve bağırsaklar, sol tarafa açılan bir kesikten. Bu organlar, kum sodyum karbonata yatırılıyor; sonra, ketene sarılıyor ve kapalı kavanozlar veya kutular içinde mezarda depolanıyor. Kalp ve böbrekler, bedenden çıkarılmıyor. Bedenin boşlukları, reçine, reçineyle doyurulmuş keten, talaş veya bazı ağaçlardan çıkan çamsakızına benzer koyu renkli bir madde ile dolduruluyor. Sonra, beden, doğal sodyum karbonata yatırılarak, tümüyle kumtuluyor. Bu işlemi, yıkama ve yağlama izliyor. Son olarak, beden sarılıyor; önce tek tek parmaklar, sonra kollar ve bacaklar şerit halinde ketenbeziyle özenli bir örgü oluşturacak şekilde sarılıyor, ta ki bedenin tümü kaplanana kadar. Tüm bunlar yapılırken,

Mısır'da Tutankhamon'un lahtinin açılmasının heyecanı yaşanır ve genç kralın som altından tabutu, bizlere zamanda ve uzamda son derece uzak bir kültürün inanışları doğrultusunda başka bir hayata geçmek ve bir daha gün ışığı görmemek üzere gömüldüğü yerden çıkarılırken, Moskova, üç haftadır dünyanın en meşhur ikinci mumyasını ve mumyanın içine koyulacağı anıt mezarı hazırlıyordu...

tırnakların düşmemesine özel bir dikkat gösteriliyor ve dış cinsel organlar için de özel olarak hazırlanmış reçineyle doyurulmuş keten örnekleri kullanılıyor. Yüzün, kağıt bir maskeyle resmedilerek, ifadesinin korunduğu örnekler de var. Tüm bu işlemler, oldukça uzun bir zaman alıyor. Eski Mısır belgelerine dayanarak, ölümle gömülme arasında yetmiş gün gibi bir zaman geçtiği biliniyor. Hazırlama ve sarma yöntemlerinde değişiklikler olmakla birlikte, mumyalamanın, İ.S. 4. yüzyılda Hristiyanlık Mısır'da hakim din konumuna gelene kadar sürdüğü, bu dönemden sonra gömülmüş cesetlerin ise, başarıyla günümüze kadar korunmaları nedeniyle 'mumya' olarak nitelenmelerine rağmen, aslında, yapay bir süreçten geçirilmediği, doğal yollarla korunduğu biliniyor.

Tüm bu teknik bilgileri aktardıktan sonra, bunları biliyor olmanın, mumyaları, öncelikle, ölmüş insan cesetleri değil, arkeolojik buluntu olarak algılamama engel olmadığını itiraf etmeliyim. Öldükten sonra 'sonraki hayat'ını yaşayacağına inanan insanların bu 'sonraki hayat'ının, laboratuvarlarda, cesetleri üzerinde bilimsel araştırmalar yapıldığı veya müzelerde, koleksiyonun en nadide parçaları arasında sergilendiği bir hayat olduğunu düşünmek kafamı biraz karıştırırsa da, belki de zamandaki ve mekandaki uzaklıktan dolayı, mumyaları, eski Mısır kültürünün günümüze kadar gelebilmiş diğer kalıntıları olarak bildiğim mezarlardan, tapınaklardan, papirüslerden, duvar resimlerinden ve romanlara malzeme olabilecek 'enteresan' öykülere dönüşmüş tanrılar dünyasından pek de farklı düşünmüyorum doğrusu. Olasılıkla yine aynı nedenden dolayı, daha çok küçükken altın tabutunun fotoğraflarını görüp, güzel yüzünü bir sanat eserine duyulan hayranlıkla hatırladığım Tutankhamon, bana, Adnan

Menderes'i idam sehpasında boynunda kararname asılı gösteren temsili resmi değil, Mailer'in öyküsünde, Byblos sarayının orta direğinin içindeki ahşap tabutundan yüzü kurtçuklarla kaplı olarak çıkan ve sonradan yeniden gençliğine ve güzelliğine kavuşan Osiris'i hatırlatıyor. İnsan, yine insan, ölüm, yine ölüm; peki, farklı olan ne?

Tutankhamon, eski Mısır'a, 18. hanedanlık döneminde, yaklaşık olarak İ.Ö. 1348-1339 yılları arasında hükmetti. Tahta geçtiği sırada dokuz-on yaşlarında olduğu ve, mumyasından da anlaşıldığı kadarıyla, yirmi yaşından önce öldüğü tahmin ediliyor. Tutankhamon'un gömüldüğü, Krallar Vadisi'nde, özgününde veziri Ay için hazırlanmış olan mezar, daha antik dönemde soyuldu; ancak, soyguncuların pek az zarar verdiği ve mal çaldığı mezar, sonradan, yeniden mühürlendi ve, benzeri talan girişimlerinden koruma amacıyla, 6. Ramses'in mezarını yapılırken, arta kalan taş kırıkları altına gömüldü.

Mezarı, 1922 yılında, alanı temizleyen İngiliz arkeolog Howard Carter buldu. 16 Şubat 1923'de açılan gömük odasından, inanılamayacak kadar çok sayıda buluntu gün ışığına çıkarıldı: altın yataklar ve divanlar, arabalar, kutular, son derece iyi korunmuş durumda çiçek buketleri... ve, tüm bu hazinenin gözbebeği olan, altın ve gümüşle kaplanmış, pırl pırl değerli taşlarla süslenmiş bir taht. 12 Şubat 1924'de lahit açıldığında, hepsi de muhteşem bir biçimde süslenmiş iç içe üç tabutla karşılaştılar. En içteki, som altından insan bedeni biçiminde yapılmış ve yüzü genç krala benzetilerek boyanmış olan tabutun fotoğraflarıdır, belki de, Tutankhamon'u adı en yaygın olarak bilinen eski Mısır hükümdarı ve mumyasını da dünyanın en meşhur iki mumyasından biri yapan.

Mısır'da Tutankhamon'un lahtinin açılmasının heyecanı yaşanır ve genç kralın som altından tabutu, bizlere zamanda ve uzamda son derece uzak bir kültürün inanışları doğrultusunda başka bir hayata geçmek ve bir daha gün ışığı görmemek üzere gömüldüğü yerden çıkarılırken, Moskova, üç haftadır dünyanın en meşhur ikinci mumyasını ve mumyanın içine koyulacağı anıt mezarı hazırlıyordu: Vladimir İliç Lenin, 21 Ocak 1924'de, Moskova yakınlarında Gorky'de ölmüş ve Politbüro, Lenin'in cesetinin mumyalanarak Moskova'da Kızıl Meydan'da inşa edilecek bir anıt-mezarda sürekli halk ziyaretine açılmasına karar vermişti. Tutankhamon'un tam tersine, görülmek, hem de hergün amt-mezarın önünde, Kızıl Meydan'ı

boydan boya kaplayan upuzun kuyruklar oluşturan onbinlerce kişi tarafından görülmek üzere mumyalandı, Lenin. Mısır'ın kızgın kumlarının koruyucu kurutucu etkisinden kilometrelerce uzakta, kuzey iklimi ve onbinlerce ziyaretçi ile gelen rutubete rağmen bedeninin korunması, sürekli bakım ve restorasyon gerektiriyordu. Eskiden olduğu gibi, pahalı bir işlemdi bu ve kullanılan yöntem, uzun bir süre, sır olarak tüm dünyadan saklandı.

Bir-iki ay kadar önce, Cumhuriyet Gazetesi'nin arka sayfasında, Lenin'in mumyasının hangi yöntemler kullanılarak onarıldığı ve bugünkü durumu hakkında bilgiler veren bir yazı çıkmıştı. Yöntemlerin, kimyasal çözümler sonucunda eski Mısır'da kullanıldığı anlaşılan yöntem ne kadar benzediğini, doğrusu, hatırlamıyorum. Ancak, mumyanın içinde bulunduğu ortam nedeniyle - ki bu ortam farkı, kuşkusuz, yalnızca iklimsel verilerle sınırlı değil- yapay korumanın eski Mısır örneklerinde olduğu gibi başarılı olmadığı bir gerçek. Ensesinden başlayarak, küflerin bedeninin diğer bölümlerine doğru nasıl yayıldığını okurken, kendi ensemin ürperdiğini farkettim ve, bu

ürpermenin, Adnan Menderes'in temsili resmini gördüğüm zaman hissettiğim ürpermeye benzediğini... Cesetin korunması için gerekli parasal kaynak, artık, ayrılmıyordu ve uzmanlar, mumyanın geleceğini tartışıyorlardı: Gözlerinin önünde yavaş yavaş çürüyecek miydi, Lenin'in bedeni? Ya sonra ne olacaktı? Yoksa, korunmaya devam mı edecekti, Mısır'da günışığına çıkarılan diğer-mumyalar gibi? Ama onlar, arkeolojik buluntuydu. Peki, Lenin neydi?

CNN'de, bir magazin programında, ki kişi Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra olanları konuşarak yürürlerken, arkada upuzun bir kuyruk görüyoruz. Konuşmacılarla birlikte, köşeleri dönerek Moskova sokakları boyunca uzanan kuyruk, yeni açılan Mac Donald'ın önünde bitiyor.

İnsan, yine insan, ölüm, yine ölüm; heki, farklı olan ne?

hayalet gemi 'nin sürekli yolcusu olmak istiyorsanız...

Türkiye İş Bankası, 1136 BEYLERBEYİ ŞUBESİ
Sedef ERKMAN 1136 300 166348 hesabına 300 000 TL yatırıp makbuzu,
adımız/adresiniz/telefon numaranız ile birlikte aşağıdaki adrese
göndermeniz yeterli olacaktır:

düşdeğirmeni

BİLDİĞİN SAHANDA YUMURTA

orhan cem çetin

Fotoğrafçının notu:

Telefonda şöyle anlatılacak:

"Bildığın sahanda yumurta. Üstten görünüyor. Açık havada çekilmiş galiba. Üstüne gölgeler düşmüş. Yalnız, yumurtalar kabuklarıyla birlikte pişirilmişler. Yani, sahanın içinde kırık kabuklar da duruyor. Hatta bu yüzden yumurtaların sarıları da dağılmış, kabukların yırttığı yerlerden."

BİR HİSSİYAT MESELESİ

selim ergun

*"Hisseyledi kim o mâh-pâre
Bir mihre diler ola sitâre"*
Şeyh Galip*

Bir kurgu-bilim hikayesi yazmaya çabalıyordum, o günlerde...

Bir gece kendimi kaptırıp sabahın beşine kadar on beş sayfa yazmıştım, yarım paket Marlboro Lights, üç dört bardak açık limonlu çay ve Depeche Mode'un "Music for the Masses" albümü eşliğinde... O çok sevdiğim kış gecelerinden biriydi. Dışarda soğuk, içeride huzur verici bir sıcaklık.

Hikayenin ana rahmine, yani zihnime ilk ne zaman düştüğünü şimdi hatırlayamıyorum. Ama en az birkaç yıldır bir bilim-kurgu hikayesi yazma cüretini göstermeye kararlıyım ve en az altı aydır da hikayenin ana teması zihnimde yerli yerine oturmuştu: Sonsuzluk, tanrı, kozmik hafıza, zamanın göreceliği vs vs... Çocukluğumdan beri ilgi duyduğum ne var ne yoksa yani...

Dünyadan milyarlarca ışık yılı uzaklıkta küçük bir uzay istasyonunda geçecekti hikaye... Kahramanı ise Uzay Akademisi'nden yeni mezun olmuş yetenekli ve parlak bir genç... İşte herşey bu kadardı ve hikaye zihnimin bir yerlerinde uyuşuk uyuşuk yatıyordu... O kış gecesi, kimbilir hangi dürtüyle bilgisayarın karşısına oturmuş ve düşüncelerimi serbest bırakmış, tuşlara seri bir şekilde vurmaya başlamıştım.

Sabaha karşı saat beşte, ertesi sabah en az 11'de kalkıp gitmem gereken bir işim olduğunu hatırlayıp da bilgisayarı kapattığımda şu üç gerçek zihnimde ıslıl ıslıl yanıyordu. Birincisi, bu, bir hikaye değil olsa olsa bir roman olurdu. İkincisi, hikayenin genç kahramanı henüz uzay istasyonuna doğru yola bile çıkamamıştı ve ben, kahramanın çocukluğunun derinliklerinde öyle bir kaybolup gitmiştim ki, ona

* O Ay parçasının bir güneşe (bir sevgiye) yıldız olmak istediğini hissetti

değil uzaya doğru yola çıkması, hikayedeki şimdiki zamana dönme şansını geri vermem bile çok güçleşmişti. Üçüncü ve son nokta, çok daha dramatikti. Hikayeyi hiçbir yerde bastıramazdım...

Yine de tüm bunlara aldırış etmeden dişlerimi fırçalayıp hemen uyurum ümidiyle yatağa attım kendimi... Uyku denen o tuhaf halet-i ruhiyye gelip beni yakalayana kadar hikayenin final bölümünü kafamın içinde kurmaya çalıştım... Gerisini anlatmak gerçekten çok zor... Derin ve siyah uzayın derinliklerinde kahramanım güya varoluşun sırnna erecek, yani ben mistisizmin zirvesine ağır ağır tırmanacaktım... Fakat uyku ile uyanıklık arasındaki sınır durumunda, kahramanın ve dolayısıyla benim gibi bir faninin varoluşun sırnna asla ve asla tam olarak vakıf olamayacağını hissettim... Evet bu, garip bir hissiyat meselesiydi... Sanki o anda, evren bir tek benim zihnimin içinden ışık hızında akıp gidiyordu ve ben, evrenin sırnna erişilemeyeceği gerçeğini insanlık adına sanki bir kez daha hissediyordum... Bir anda zihnimin içinden süratle bir tek cümle geçip gitti: "Çok şükür ölüm var da, sonsuzluk karşısında küçük akıllarımızı yitirmiyoruz."

Kim ne zaman demişti hatırlamıyorum, bir yerde de okumuş olabilirim. Herkes kendini ölümsüz zanneder... Ya da tümüyle benim uydurmam...

Uzay denen o acaip boşlukta tek başına varoluşun sırnna erişmeye çabalayan kahraman ve o kahramana varoluşun sırnı sunmaya çalışan yazar... Sonuç, müthiş bir iç huzursuzluğu. Öğlene doğru yataktan kalkana kadar doğru dürüst tek bir rüya bile göremeden, bütün uykum boyunca zamanın durduğu bir uzay istasyonunda kendi zihninde kendi evrenini yaratmak zorunda kalan o hikaye kahramanının aczini yaşadım...

Hikayenin sonunda kahraman, uzay istasyonunda zamanın durduğunu hisseder... Çünkü biyolojik saati artık çalışmamaktadır. Acıkmamakta, sakalları çıkmamakta ve vücudunda hiç ama hiçbir değişiklik olmamaktadır... Bütün arkadaşları ölmüş ve istasyonun içinde tek başına kalmıştır... Korkunç bir

*Kendinden sıkılıp başka hayatlar
yaratmaya başlar.*

*Babasının annesinin hayatlarını baştan
sona yaşar... Aynı şeyi bütün sevdiklerine
tatbik eder... Ama öyle bir an gelir ki bütün
bunlardan sıkılır ve o basit, berrak gerçeği
keşfeder. Durgun zamanda zihin bir evren
genişliğine yayılabilmektedir, evren ile zihin
arasında artık hiçbir fark kalmamıştır.*

*Evren ile zihin tek bir anın içinde
sonsuzdur*

*ve evren hafıza geliştikçe daha da büyür
ve yayılır...*

can sıkıntısıdır bu... Asla ölmeyecek asla yaşlanmayacak ama tek bir anın içine kilitlenmiş olarak ebedi bir şimdiyi yaşayacaktır. Ama şuuru ve zihinsel faaliyetleri durmamıştır... Zaman şuurun içinde akabilmektedir... Kaldı ki, uzayın derinliğinde sonsuz bir şimdiye kilitlenen şuur, kendi zamanını yaratacaktır. Uzunca bir süre, bütün geçmişini zihninde yeniden kurarak oyalanır. Sonra 'türlü ihtimallere dayanarak geleceği kurmaya başlar.... Belirli bir süre sonra, yüzlerce gelecek kurmuştur... Kozmik zaman durmuştur ama sonsuz derecede boş vakti vardır... Oyunu devam ettirmekten başka hiçbir çaresi yoktur... Kendinden sıkılıp başka hayatlar yaratmaya başlar. Babasının annesinin hayatlarını baştan sona yaşar... Aynı şeyi bütün sevdiklerine tatbik eder... Ama öyle bir an gelir ki bütün bunlardan sıkılır ve o basit, berrak gerçeği keşfeder. Durgun zamanda zihin bir evren genişliğine yayılabilmektedir, evren ile zihin arasında artık hiçbir fark kalmamıştır. Evren ile zihin tek bir anın içinde sonsuzdur ve evren hafıza geliştikçe daha da büyür ve yayılır...

Kendi biyolojik zamanı durmuştur ama o büyük kararı verir ve hafızasında zamanın tarihini sıfır noktasından başlar. İlk gün evreni yaratır. İkinci gün Evren'in içinde minicik bir noktada bir gezegen yaratır. Üçüncü gün, gezegende hayatın ilk tohumlarını atar ve suyun içinde ilk canlılar ortaya çıkar. Dördüncü gün...

Hafıza sonsuzun içinde yayılmaktadır artık, bir milyar ayrı kanalın içinde akmaya başlar... Gün gelir, her hafıza kendi içinde başka kanallar yaratmaya başlar... Sonsuza kadar uzanan hafıza kanalları, bir spiral misali Tek ve Bir olan Ana

Hafıza'nın içinde dönüp durmaktadır... Sonra bir an gelir...

Gözleri kapalı kahraman, gördüğü sonsuz rüyanın sonsuz yorgunluğu içinde bütün hafıza kanallarını kendi seyrine bırakır ve bir ana rahminde filizlenen bir biyolojik varoluşa geri döner. Milyarlarca ayrı hafıza Evren'de sonsuz bir genişlikte yayılırken Ana Hafıza huzurlu bir ölüme doğru ilerlemektedir... 9 ay 10 gün ana rahmindeki suyun içinde uyuyarak bütün evreni, yani milyarlarca hafıza kanalını ağır ağır unuttur ve zihninin artık o sonsuzlaşmış gücünü kullanarak bir bebeğin sıfır noktasındaki hafızasına geri dönerek anasının rahminden dünyaya çıkar... Ana Hafıza kendini tümüyle unutmuştur artık, asla astronot olamayacağı ve asla uzaya çıkamayacağı bir hayat seçmiştir kendine... Artık onu huzurlu bir ölüm beklemektedir...

Bir astronotun uzayın derinliklerindeki durgun zamandaki boş vaktinde zihninde yarattığı evren bütün sırlarıyla sonsuz içinde yayılırken, İskoçya'da bir balıkçının bir oğlan çocuğu olur... Çocuk ömrünün sonuna kadar İskoçya'yı hiç terk etmeden köyünde yaşar, 73 yaşında bir gün deniz kıyısındaki evinde huzurlu bir biçimde gözlerini dünyaya kapatır... İşte tam o an...

İşte tam o an gerçekten ne olabilirdi? Yatağın içinde hikayeye bir final bulmak için uğraşırken uykunun gelip beni sardığını hissettim... İşte bu çaresizlik anında "Çok şükür ölüm var da, sonsuzluk karşısında aklımızı yitirmiyoruz" diye düşündüm... Sonra uyumuş, kalmışım.

Öğleye doğru uyandığımda o hikayeyi değil bitirmek, bir daha böyle saçma sapan şeyleri aklıma bile getirmek istemiyordum... İş yerinde bütün gün boyunca insana dair bütün o sıradanlıklara bıraktım kendimi... Meğer sıradanlık ne büyük bir terapiymiş, o gün bir kez daha anladım...

Sonra elbette o hikayeyi de, o düşünceleri de tümüyle unuttum...

Ama daha sonra, "Vay be, ne müthiş tema: Uzayın bir noktasında sonsuzluğa mahkum olan bir zihnin hayalinde bir başka evren yaratması... " deyip yeniden bilgisayarın başına oturdum... Yine bir kış gecesi idi, yazarken benzin niyetine kullandığım Marlboro Lights paketi ve bir termos dolusu çay hemen başucumdaydı... Müzik olarak da zevzek bir DJ'nin gecenin o saatinde telefonda canı sıkılan

Bu arada, yolcu gemisindeki burjuvalar da eğleniyor ve kimse onunla ilgilenmiyor... "Emekçi" bir arkadaşı, onun hasta olduğunu görüp gemi doktoruna koşuyor. Fakat gemi doktoru, o sırada yaşlı ve süslü bir burjuva kadının parmağında çıkan dolamayla uğraşıp kahramanımızla ilgilenmiyor. Emekçi arkadaşı, panik içinde oradan oraya koşturuyor, hatta kaptana bile çıkıyor ama gemideki keskin sınıf farkları yüzünden kimse kahramanımıza ilgi göstermiyor... Derken kahramanım müthiş acılar çekerek ölüyor...

insanlarla anlamsız şeyler konuşmadığı, sadece müzik yayınının yapıldığı bir radyo istasyonunda karar kıldım...

Tema bu kez avucumun içindeydi... İlk önce eski başlangıcı yani o 15 sayfayı baştan sona okudum. Temayla hiçbir ilgisi olmayan ve kontrolden çıkmış bir flashback'di... Anladım ki, orada bir başka hikaye gizli... Ve anladım ki bir aşk hikayesi, ve anladım ki anlamsız bir aşk hikayesi... Mouse ile seçip baştan sona silip attım...

Ve hikayeye yeniden başladım... Sabah dörde doğru yine bir başka hikaye yazmakta olduğumu fark ettim.. Üstelik yine bir aşk hikayeydi... Bu kez ekranda sekiz sayfa vardı ve ben yine küçük bir giriş yapayım derken iş çıkırından çıkmış, bir romanın birinci bölümünün yarısını ancak yazabilmişim...

O an, kafamdaki finale varabilmek için o genç kahramanın bütün hayat hikayesini yazmak istediğimi anladım. O sekiz sayfayı da huzur içinde silip attım ve ümitsizlik içinde gidip yattım. Yatmadan önce aklımdan huzursuz edici tek bir düşünce dahi geçmedi. Tam aksine şöyle bir hayal kurdum. Roman bitmiş ve haftalık bir dergi benimle söyleşi yapmaya gelmiş... Bana diyorlar ki, "Selim bey, bu romanı yazmak nereden aklınıza geldi.". "Valla" diyorum, "Ben çocukluğumdan beri bilim-kurguya çok meraklıyım, vs vs...."..."Peki" diyorlar, "yayınevini nasıl ikna edebildiniz böyle bir işe?" İşte o an birden hayal tuzla buz oluyor, hakikat bir güneş gibi pırıl pırıl parlıyor... Böyle bir roman yazılmış olsa bile, bunu basacak birini bulmak çok zor... İşte tam o sırada şöyle bir hikaye kurgusu geliyor aklıma, kısacık bir şey... Bir

«akşamüstü Buenos Aires Devlet Kütüphanesi'nde Borges'i ziyaret ediyorum, o da benim başımı okşayıp, "Sen hikaye yaz evladım, hikaye" diyor... Sonra ortaokuldaki Türkçe hocam Özer bey devreye giriyor: "Selim iyi güzel yazıyorsun da, biraz da çevrendeki olaylardan bahsetsene..."

Adam haklı, ben 12 yaşındayken "Sonsuz Bir Karanlığa Doğru" adlı bir hikaye yazmıştım... Sınıfta ben dahil kimse hikayenin ne anlattığını anlayamamıştı... Özer bey herhalde hevesimi kırmamak için, tabii bir de, doğru dürüst cümle kurabilmemin hatrına 8 vermişti... Ben hem 10, hem de Özer bey benim bile anlamadığım bu hikayedeki dehayı fark edecek diye beklerken, o 8 biraz şaşırtmıştı beni... Edebiyatla benim kadar ilgisi olmayan bir arkadaşım küçük bir çocuğun bir köpekle dostluğunu anlatan üç sayfalık bir hikaye yazmış ve 9 almıştı. Bozulmuştum... Ama bugün, Özer beyi o hikayeye 8 verdiği için sonsuz hoşgörüsünden dolayı kutluyorum... Hikayeye gelince... Acılarla ve sıkıntılarla dolu bir kahraman var, 24-25 yaşlarında... Hikayede defalarca vurgulandığı gibi kendisi bir küçük burjuva ailesinden geliyor... Dramatik eksen de sanırım, küçük burjuva ailesinden nefret ettiği için hayaünm anlamını kaybetmesi... Fakat, hikaye bu ya, kahramanımız her nasılsa, bir yolcu gemisinde tayfalık yapıyor... Ailesine karşı tepki duyduğu için, ailesi ondan sınıf atlamasını istediği için bir tepki duymuş da, o yüzden böyle bir meslek seçmiş, yoksa eğitilmiş bir adam... Hikaye, kahramanımızın nedeni belirsiz bir hastalıktan dolayı acı çekmesiyle başlıyor ve muhtelif flashbacklar ile sürüyor... Yani, bir nevi bilinç akışı... Bu arada, yolcu gemisindeki burjuvalar da eğleniyor ve kimse onunla ilgilenmiyor... "Emekçi" bir arkadaşı, onun hasta olduğunu görüp gemi doktoruna koşuyor. Fakat gemi'doktoru, o sırada yaşlı ve süslü bir burjuva kadının parmağında çıkan dolamayla uğraşıp kahramanımızla ilgilenmiyor. Emekçi arkadaşı, panik içinde oradan oraya koşturuyor, hatta kaptana bile çıkıyor ama gemideki keskin sınıf farkları yüzünden kimse kahramanımıza ilgi göstermiyor... Derken kahramanım müthiş acılar çekerek ölüyor... O öldüğü sırada, yazar -yani ben- gemide kimin ne yaptığını anlatıyorum... "Yukarda eğlence sürerken" diyorum mesela, "o revirde büyük bir yalnızlık içinde can verdi". Kahramanımın ölüm nedeni ise bir çeşit humma (Okuduğum Jules Verne romanları sağolsun)... Ama elbette sembolik bir ölüm bu, onu aslında toplum öldürüyor.

Ölüm, bir tema olarak oldum olası hiç ilgimi çekmedi. Bütün canlılar kimsenin asla sorgulamadığı bir içgüdüyle hayatta kalmak, varoluşunu sürdürmek ister. Ne var ki, doğa insan vücudunu belirli bir süre sonra içten içe çürütmeye başlar ve yokeder. Düşünebiliyor musunuz, vücudunuz eninde sonunda çürüyüp gidecek... Belirli biryaştan sonra gelişimini durduran ve yokoluşa doğru ilerleyen bir biyolojik sistem, insan da bunu çok iyi biliyor. Yine bir yerde okumuştum galiba, öleceğini önceden bilen tek canlı insanmış... İşte bu basit gerçekler nedeniyle ölüm bana hiç gizemli bir şey gibi gelmedi. Şuurun faaliyetleri bitince hafıza kanallarından biri de çalışmasını durdurur. Yani, evren sona erer...

Peki neden böyle bir hikaye? Yaş 12, ben ve beş altı arkadaşım büyüüp de solcu olmak için sabırsızlanıyoruz... Çünkü solculuğun iyi bir şey olduğunu düşünüyoruz... Ama tek mesele de, bu değil... Ben o sıralarda, yetişkinlerin de hayran olacağı bir hikaye yazmak istiyordum.. Ve Özer beyin de sosyal demokrat olduğunu biliyorum ya... Neyse, yaş 12, netice itibarıyla...Fakat şöyle ya da böyle ilk hikayemin adı "Sonsuz Bir Karanlığa Doğru" ve ölen bir adamın son saatlerini anlatıyor...

O yaz, bir arkadaşımın babası sokaklarda boş boş sürteceğimize bizi İstiklal diye bir gazeteye göndermişti... İstiklal gazetesi Cağaloğlu'nda Yerebatan Sarayı'nın oralarda bir yerdeydi... Biz de kolumuzun altına hikayelerimizin bulunduğu dosyaları sıkıştırıp güneşli bir yaz günü Cağaloğlu'na gitmiştik...Yazışleri müdürü bizi adam yerine koyup çay ikram etmiş ve hemen hikayelerimizi istemişti... Özer beyin "Yaşına uygun bir konu değil" diyerek 8 verdiği o hikayeyi İstiklal Gazetesi yazışleri müdürüne vermeyi aklımın köşesinden bile geçirmiyordum... Onun yerine, tımarhaneden kaçtığı gün okuduğu gazete başlıkları karşısında Karaköy meydanında cinnet geçiren bir delinin hikayesini verdim: "Ve Kaçan Bir Deli Yakalandı"... Hikayem, İstiklal gazetesinin iki gün sonraki sayısında yedinci sayfada basıldı... Dizgi hataları öylesine büyüktü ki hikayenin küçük bir paragrafı bile atlanmıştı... Ben ve arkadaşım İstiklal

gazetesini İstanbul'un hiçbir yerinde bulamıyorduk... Yazışleri müdürü gazetenin bayilere verilmediğini ama posta yoluyla birçok yere gönderildiğini ve beş altı çocuk aracılığıyla da her akşam bazı meydanlarda elden satıldığını söylerdi... Doğruydu, hatta bir keresinde bu satıcı çocuklardan bir tanesini görüp uzun uzun incelemiştik...

İstiklal gazetesini kimse duymamış da olsa, olay hoşumuza gitmişti. Her hafta bir gün gazetenin bürosuna gidiyor ve daktiloların başına geçip acemi vuruşlarla yeni hikayelerimizi temize çekiyorduk. İkinci hikayem, "Sarı Mustafa" diye gecekondularda geçen iddialı ve yine "solcu" bir hikayeydi. Arkadaşıma gazetenin sağcı olduğunu ve Sarı Mustafa'yı basmayacaklarını iddia etmişim... Fakat yazışleri müdürü "Sarı Mustafa"yı okuyup, çok beğendiğini söyleyince, epey utandığımı hatırlıyorum... Arkadaşım ise hikaye için "Adını İnce Memed koysaydın bari" demişti. Bu eleştirisinde haklılık payı da yok değildi, çünkü İnce Memed'in birinci cildini yeni devirmiştim ve San Mustafa gecekondularda geçen bir nevi İnce Memed'di aslında... Bu arada babam, İstiklal gazetesinin kağıt karaborsacılığı yaparak geçinen onlarca küçük gazeteden biri olduğunu bana bir gün kısaca izah etmişti... Herşey bir yana, her hafta bir hikaye sistemi devam ediyordu... Arkadaşım ortayaşlı kadınların psikolojik sorunlarıyla ilgilenirken ben solcu konulardan sıkılıp bir de polisiye denemiştım. Fakat hikaye yine sınıfsal bir yere bağlanıyordu...

Bir gün, İstiklal gazetesine gittiğimizde bizi bir başka yazışleri müdürü bekliyordu... O da hikayelerimizi okuyor, eleştirilerini söylüyor sonra da birer çay ısmarlayıp bizi daktiloların başına gönderiyordu...

İkinci yazışleri müdürü bizi gazeteye haber yapacağını söylemişti ama biz hikaye yazmaktan giderek sıkılmaya başlamıştık... İkimiz de beşer tane hikaye vermiştik ve artık barutumuz tükenmişti... Kaldı ki, ikimiz de birer yazar olarak hikayelerimizdeki dizgi hatalarımızdan bıkip usanmıştık. Bir keresinde benim polisiyede hikayenin finalini basmayı unutmuşlardı... Katilin kim olduğu anlaşılmadan hikaye aniden bitiyordu. Üstelik gazetenin berbat bir baskısı vardı...

İstiklal gazetesine alüncü ve son bir hikaye daha verdim. Yazdığımız herşeyi fazla nazlanmadan basan yazışleri müdürüne "Sonsuz Bir Karanlığa

Doğru" adlı hikayemi götürdüm. O gün çok işi vardı ve hikayelerimizi okumadan daktiloya çekmemizi istedi. Ben de hayatımda yazdığım o ilk hikayeyi, üzerinde kırmızı kalemle 8 yazan çizgili dosya kağıtlarından daktiloya aynen geçirdim ve teslim edip çıktım. Basılacağından hiçbir şüphem yoktu...

Basılmıştı da... Hem de arka sayfanın yarısını işgal eden bir biçimde... Başlık da çok şıktı. Hikayenin şansına, gazete belki de ilk kez o kadar güzel basılmıştı. Hiçbir dizgi hatası yoktu. Bir gazetenin arka sayfasında tam yarım sayfalık bir hikaye ve hemen fark edilecek biçimde verilmiş Selim Ergun imzası... Beş altı gazeteyi kolumun altına alıp çıktım ve otobüse binmeden önce bir büfeye girip birşeyler atıştırdım... Kader bu ya, dalgınlıkla bütün gazeteleri o büfede unuttum ve bir daha da dönüp alamadım. Yıllar sonra, bir taşınma sırasında 12 yaşında yazdığım ve İstiklal gazetesinde basılan bütün hikayelerimi kaybettim... Şimdi onların bir tanesi bile yok...

12 ile 15 yaş arasında 15'e yakın hikaye yazdığımı hatırlıyorum. Bu rakamı, bir daha ömrüm boyunca yakalayamadım...

O gece, bir türlü yazamadığım bir bilim-kurgu hikayesi vesilesiyle hayatımda yazdığım o ilk hikayeye geri dönmüştüm işte... Elimde hiçbir kopyası yoktu ama finali şuna benzer bir şeydi galiba: "Gemi dalgaların arasında limana doğru ilerlerken alt kattaki kamaralardan birinde, genç bir adam sonsuz bir karanlığa doğru yol alıyordu"...

Uzay istasyonundaki astronot ile gemi kamarasındaki tayfanın arasında aşağı yukarı ortak hiçbir şey yoktu ama ikisi de ölüme doğru ilerliyordu...İlk hikayede ölüm toplum karşısında sembolik bir yokoluş, hatta yalana ne gerek var, düpedüz bir duygu sömürüşüydü... Yazamadığım son hikayede ise ölüm, sonsuzluğun sırrını asla çözemeyip tekrar kendi varoluşuna dönen astronot için huzurlu bir kurtuluştu...

Ölüm, bir tema olarak oldum olası hiç ilgimi çekmedi. Bütün canlılar kimsenin asla sorgulamadığı bir içgüdüyle hayatta kalmak, varoluşunu sürdürmek ister. Ne var ki, doğa insan vücudunu belirli bir süre sonra içten içe çürütmeye başlar ve yokeder. Düşünebiliyor musunuz, vücudunuz eninde sonunda çürüyüp gidecek... Belirli bir yaştan sonra gelişimini durduran ve yokoluşa doğru ilerleyen bir biyolojik sistem, insan

da bunu çok iyi biliyor. Yine bir yerde okumuştum galiba, öleceğini önceden bilen tek canlı insanmış...

İşte bu basit gerçekler nedeniyle ölüm bana hiç gizemli bir şey gibi gelmedi. Şuurun faaliyetleri bitince hafıza kanallarından biri de çalışmasını durdurur. Yani, evren sona erer... Ana rahmine düşmeyle başlayan bu varoluş serüveni hepimiz için evrenin de tarihi aslında. Başlangıç ve bitiş... Böylece sonsuzluk hissi karşısında aklımızı, yitirmiyoruz.

Bilim-kurgu hikayesini yazmaya çalıştığım iki gece de konuyla çok ilgisiz gibi görünen aşk hikayelerinin içinde kaybolup gittiğimi söylemiştim. Hikayeye geri dönmeyi artık düşünmüyorum ama kafamda tasarladığım o finale gelmeden önce kahramanın geçmişinde mistik bir aşk hikayesi yaratmak için uzun uzadıya çabalamam şimdi bana hiç de boşuna bir çaba gibi gelmiyor. Aksine çok anlamlı. Kahramanım o uzay istasyonunda eğer birine aşık olmasaydı evreni zihninde yeniden kurmaya hiç girişmezdi belki de... Eğer aşk hikayesi olmasaydı, benim bilim-kurgu hikayesi de Stanley Kubrick'in '2001 A Space Odyssey' ve Andrey Tarkovski'nin 'Solaris' filmlerinin etki alanında dolaşmanın ötesine geçemezdi herhalde... Belki de amacım sadece hikayeyi farklı kılmak değil, teması ve finali önceden tasarlanmış bir bilim-kurgu hikayesi aracılığıyla kendi derinlerimde serbestçe dolaşmaktı.

Sonuç olarak yazamadım. Ama bir taraftan yazdım da... Bilemiyorum. Tek bildiğim 12 ile 15 yaş arasında yazdığım o hikayeleri kaybetmişim için hiç üzgün değilim. Bazen onların kaybolmalarının bir tesadüf olmadığına bile inanıyorum. Çünkü benim yazı serüvenim gerçek anlamda "iyi bir yazar olduğumu kanıtlamaktan çoktan vazgeçtiğim" bir dönemde başladı... Bu da ayrı bir hikaye, tabii...

ÇÖZÜYOR. ÇÖZÜYOR. ÇÖZÜYOR..

gül çetin

Işıklar söndü.

Gitar gezinmeye başladı pencereye çarpan ışıklarda. Sakin bir flüt girdi sonra. Karanlığa gömülmüş bir insan başı, biraz daha geriye yaslandı. Simsiyah eşya silüetleri arasında, iyice seçilmez oldu.

Toroslarda küçük bir kız çiçek topluyor. Güneş vuruyor çiçek tutan ellerine. Gözlerini kısıp güneşe bakıyor. Kara gözleri pırıl pırıl

Sigaranın dumanı usulca yayılıyordu bırakıldığı yerden.

Buzullar çatırdıyor kutuplarda. Sular, aktıkları yere her gün bir parça daha buz taşıyorlar. Buzların çatladığı yerden kesiliyor başı. SULARIN AKIŞ YÖNÜNE GÖZLERİ KAPALI KESİK BİR BAŞ AKIYOR. Elerini, ayaklarını, en çok da cinsel organını duyumsamaya çalışıyor kesik baş. Açamıyor gözlerini. Okyanusların üstünden soğuk bir rüzgar esiyor. Algılamaya çalışan bir beyin üşüyor soğuk rüzgarla. Soğuğu algılayabildiğine seviniyor yine de.

Sigarayı aldı bıraktığı yerden. Derin bir nefes çekti. Telaşla uçtu dumanlar. Odanın karanlığı çözüldü sanki. Grileşti biraz. Sonra yine karanlık... Garip bir aldatmaca...?

Kara gözlerini ormana çeviriyor küçük kız. Ormana varıyor. Evrenin sessizliğini yüklenmiş bir ormanda, küçük ayakları çıtırdatıyor dalları. Bir su kıyısına varıyor. Kına kızılı uzun örgülerim çözüyor. Upuzun örgülerini. Çözüyor. ÇÖZÜYOR. ÇÖZÜYOR. ÇÖZÜYOR....

Etraf yeşillenmekte. Bahar olmalı. Çözüyor örgülerini. İçini çözüyor. Giysilerini çözüyor üstünden. Bedenini çözüyor, dokunuşlara duyarlı esmer bedenini. Ağaçların üstünde körpe tomurcuklar. Göğüsleri daha yeni uyanıyor, dipdiri, küçücük. Yeni tüyleniyor kuytuları. Sırtında, beline, kalçalarının başladığı yere kadar inen küçük kara

ayva tüyleri. Acıyan göğüslerini çözüyor. İçindeki karmaşayı çözüyor... Sallıyor saçlarını iki yana. Saçlarının ucundan dökülüp kıyıda kalıyor dünyaya ait ne varsa. Suya değen yerleri ürperiyor, dikleşiyor tüyleri. Ürperen yerleri öpmek istiyor. Serinbir su dolduruyor bacak aralarını. Genç, ateş dolu bir ağızda kıvrınmak istiyor organı. Göğüsleri titriyor. Su derinleşip iyice içine alıyor onu. Suyun yüzünde upuzun saçları yayılmış, binlerce yılan olmuş kaçmaya uğraşıyorlar. Eliyle suyun içine çekip öldürüyor hepsini.

Suyun üstünde kesik bir baş yüzüyor. Bir yandan kana buluyor küçük gölcüğü.

Başım sudan çıkarıyor kız. Önce şaşıyor kesik başı. Sonra oyuncak bulmuş küçük bir çocuk gibi ısıldıyor gözleri. Sevinçle bir çığlık atıyor. Kesik baş ilk defa açabiliyor gözlerini. Kızı görünce mutlanıyor, o da bir sevinç çığlığı atıyor. Güzel bir oyun başlıyor aralarında. Çığlıklar ve kahkahalar arasında suda oynuyorlar.

Saçlarından tutup kıyıya çekiyor kesik başı. Elleri bedeni kan içinde kalıyor. Önce yüzünü okşuyor kesik başın. Sonra onu bacak aralarına yerleştiriyor. Bakışıyorlar. Kızın gözlerinde ateş dolu bir buğu geziniyor.

İnlemeler dolduruyor ormanı. Önce yavaş yavaş. Sonra kısık çığlıklara gönüşüyor. Gittikçe tırmanıyor çığlıklar. Kıvrıyor kız. Kesik baş hırıltılar içinde kalıyor. Cinsel organını duyumsamaya çalışıyor bir yandan. Kızın son çığlığı güçle çarpıyor ağaçlara. Eliyle kesik başı bastırıyor bacak arasına. Bacaklarını açıyor olabildiğince.

Yorgun kesik başı sular alıp götürüyor. Geride kalan boşluğa sular yürüyor yavaşça.

Bomboş bir beden taze otlarla dinleniyor.

Sigaranın son nefesini çekti içine. Ciğerlerinde dolaştı duman. Başında tatlı bir sarhoşluk...

*Etrafyeşillenmekte. Bahar olmalı. Çözüyor örgülerini. İçini çözüyor. Giysilerini çözüyor üstünden. Bedenini çözüyor, dokunuşlara duyarlı esmer bedenini. Ağaçların üstünde körpe tomurcuklar. Göğüsleri daha yeni uyanıyor, dipdiri, küçücük. Yeni tüyleniyor kuytulan. Sırtında, beline, kalçalarının başladığı yere kadar inen küçük kara ayva tüyleri. Acıyan göğüslerini çözüyor. İçindeki karmaşayı çözüyor...
Sallıyor saçlarını iki yana. Saçlarının ucundan dökülüp kıyıda kalıyor dünyaya ait ne varsa. Suyu değen yerleri ürperiyor, dikleşiyor tüyleri. Ürperen yerleri öpülmek istiyor.*

DEKAMERON

seda kaynak

Ölüm iletişim çağında en çabuk duyulan haberdır.

Her ölümün garip, hazin, belki biraz komik hikayesi vardır. Bu hikayeleri dinlemeye ve anlatmaya her insan bayılır. En sevilen ve en ilginç muhabbet malzemeleridir ölüm hikayeleri. Aklımda o kadar çok öykü var ki. Bazıları gerçek, bazıları uydurmadır herhalde. Bilgilerinize.

I

Hiç tanımadığım bir meslektaşım vardı. Yüzünü bile görmemiştım. Tek ortak yanımda aynı iş yerinde aynı zamanlar dilimlerinde çalışmak oldu. Briç oyununa çok meraklı genç bir hanımmış. Hayatını neredeyse bu merakı düzenlemiş. Özel yazıhanesi de varmış. Yazıhanesi boş bir arsanın ortasında demir doğrama atölyesine komşu küçük bir barakaymış. Yandan devamlı hızar sesleri ve titreşimler gelirmiş. Özellikle büyük parçalar doğranırken işyeri zangır zangır sallanırmış. Tabii kapatmış orayı. Daha sonra bir Araştırma Hastanesinden doktora almayı başarıp çalıştığı ilçeden ayrılmış. Geçenlerde geç vakitte iş çıkışında yol kenarında otobüs beklerken direksiyon hakimiyetini kaybeden bir sürücü, meslektaşımı duvarla arabasının arasında ezmiş. Çalıştığı hastanenin yoğun bakımında yatuktan sonra can vermiş.

II

Acil servise yüzü parçalanmış bir ceset getirilir. O gün nöbetçi olan doktor cesedin esmer mi kumral mı olduğunu hatırlamamaktadır. İntihar etmiş "genç erkektir" ölü. Getirenlere nedeni sorulduğunda hikayesini anlatmaya başlamışlar, olay kayıtlara şöyle geçmiştir:

Köyünde bir kızla "konuşuyormuş". Sözlenmeye karar vermişler. İstemişler kızını. Kız tarafı kabul etmiş ama çok şey de istemiş. Bilezik, kat, arba, vs. Erkek tarafının bunları gerçekleştirecek gücü yokmuş. Söz

bozulmuş ama "konuşmaya" devam etmişler. Çaresizlik bundan sonra başlamış. Kızın ailesi istekleri olmadan evliliğe razı olmamış. Yine ayrılmışlar. Genç adam bunalıma girmiş. İntihar ettiği gün O'nu psikiyatristten evine getirdikleri günmüş. Hiç bir şey söylemeden gizlice av tüfeğini çenesine dayayıp kendini vurmuş.

III

... Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde Psikiatri kliniği en üst katta yani 7. kattaydı. Depresyon hastaları sabah erken saatte en yoğun duygulanırlardı. Evli ve üç çocuklu genç kadın hasta 05 sularında tüm intihar saplantılarının onu bunalıttığı zamanda pencereden atlamıştı. Refakatçisi yani annesi o sırada tuvaletteymiş.

IV

Bu olaydan birkaç gün sonra genç irisi 20'li yaşlarda "şizofren" erkek hasta da 7. kattan atladı. O'nun gerekçesi ise meraktı. O kadın uçtu Ben de uçayım demiş. ... Üniversitesi Psikiatri Kliniği'nin pencere kulplarının sökölme hikayesi böyle olmuştu...

V

İntihara eğilim bir hastalık olarak görülür. Bu hastalar tedavi edilmeye çalışılır. Basan oranlarını bilmiyorum ama "sokaktaki adam"da intihara eğilim gizlidir ve hayatının kötü zamanlarında "sokaktaki adam" onu besler. Ölüm çekicidir. Arkadaşım gençti. Cinsiyeti önemsizdi. Ne zaman baskı hissetse vapurların köpüklerine bakarak düşünürdü. O'nun için bu hipnotizmaydı belki de psikoterapi. Aynı şeyi kara taşıtlarında giderken yol direklerini izleyerek, şerit çizgilerini veya tren raylarını izleyerek de yapardı.

Trenle Ankara'ya giderken tuvalette klozetin kapağını kaldırdığında raylardaki taşların ve traverslerin göründüğünü farketmiş. 15 dakika orada taşlara bakarak ölümü düşlemiş. Ölümü düşlemek

1. Capriccio Ölüm

*Gülünç bir ölümle öldü deniyor Max Stirner için
çünkü mahvına sebep nihayet bir sinektir
ama Fanya Kaplan
nasıl öldü diye sorsak sanırım
işimiz fazlasıyla ciddileşir.*

*Bize ne başkasının ölümünden demeyiz
çünkü başka insanların ölümü
en gizli mesleğidir hepimizin
başka ölümler çeker bizi
ve bazen başkaları
ölümü çeker bizim için.*

*Ölümle şaka olmaz diyenler
kıyasıya y anıldılar bu çağda
Taksitle ölüm diye bir roman yazıldı artık
Önce öl/Sonra öde denilmek suretiyle
aşılıp geçildi bu roman da.*

*Doların dalgalanmasına bırakıldı bu çağda ölüm
geceleri şehrin varoşlarında ikâmete mecbur
edildi
gündüzün kimlik soruldu ona
sağcı mı solcu mu olduğu sorusuna cevap verdi
seken bir kurşun kadar
kurşunî bir kış denizi kadar bile
taraf tutmayan ölüm.*

*ismet özel
üç firenk havası'ndan*

ama hızlı geçiş yapan cisimlere bakarak; bu onun için sigara içmek gibi bir alışkanlık olmuştu. Yakın zaman önce banliyö treninin altında ezilerek öldüğünü duydum. İntihar ettiğini kimse anlayamadı, herkes kaza olduğunu sandı.

VI

Bir toplantıda konu ölümden açıldı. Birisi en kötüsü çıplak ölmektir dedi. Evet herkes buna katılıyordu. Nedense insanlar yaşarken böyle ayrıntılara önem verirler. İyi görünmek, hoş görünmek. (Ateşli silahla intihar eden fahişeler yüzlerine • ateş etmezlermiş. Bence bunu tüm kadınlar için genellemek mümkün.) Yanımda oturan hanım böyle bir ölüm hikayesi anlatmaya koyuldu:

Akrabası banyoda müzik dinlemeye bayılmış. Portatif radyosunu banyoya götürürmüş ve hep radyo dinlermiş. O gün de pek neşeliymiş, sevdiği birisiyle buluşacaktı. Radyo kanalının düğmesi bozulunca banyodaki dış kürdanlarından birini kanal düğmesinin arasına sokmuş. O sırada vücudunun, ellerinin ıslak olması ve kürdanın açık uçlu bir kabloya değmesiyle, elektrik akımının ellerinden kollarına, kollarından kalbine geçmesini sağlamış. Oracıkta yığılıp kalmış.

Hepimiz donmuştuk. O günden sonra banyodaki tüm elektrikli aletleri dışarıya taşıdım.

VII

Genç yaşta aramızdan göçenlere üzülürüz. Peki ya bebek ölümleri? Onlar sadece korkunç anılar olarak kalırlar. Belki de yaşamın en başında oldukları için, belki de aileleri onlara yeni yeni alıştığı için. Bir saptama yapmak istiyorum. Trafik kazalarında olduğu gibi bebek ölümlerinde de dünya sıralamasında "iyi" bir konumumuz var. Çoğu kötü sağlık koşullarından ama hatırı sayılır bir kısmı ise anne ihmalkarlığından.

Hikaye bir gazete kupürüydü: tek çocuklu bir anneydi yanlış anımsamıyorsam. Evde temizliğini yapıyormuş. Bebeğinin sesini duymadığını farketmiş. 15-20 dakika evin içinde O'nu aramış. Sonunda bebeğini yer sildiği kovanın içinde boğulmuş olarak bulmuş. Anneyi mahkemeye vermişlerdi. İhmalden yargılanıyordu. Gazetenin siyah beyaz fotoğrafındaki o hüzünlü yüzü hiç unutamam. O günden sonra yer silmekten nefret ettim.

VIII

Nöbetçi sorumlu doktora Kadın Doğum Kliniğinden telefon ettiler. Sekiz aylık gebe bir kadın için (bebek ters geliyormuş) ambulans istediler. Şehir hastanelerinden birine sevk edeceklerdi. Beş dakika sonra birisi Acil Servisin kapısından içeriye bağırdı. Yollanan hastaya bir şeyler oluyordu. Şaşkınlıkla dışarı çıkan doktor kadının doğurmaya başladığını anladı. Hemen kadını içeriye aldılar. Ebelerle birlikte bebek doğum kanalından çıkartıldı. İlk kez doktora gelen bir anne adayıydı hasta. Sekiz aydan beri hiç doktora gitmemişti. Sancıları başlayınca "erken doğum" diye hastaneye gelmiş, bebeğin doğum kanalına ters girdiğini o anda öğrenmişti. Bebek doğduğunda hareketsiz, mosmordu. Ağzı açıktı. Doğum kanalında nefes almaya çalışmıştı. Hemen oksijen verildi, kalp masajı yapıldı. Bir işe yaramadı yapılan ilkyardım. Anneye hiç bir şey olmadı. Üzülemedi bile. Doktorun anımsadığıysa anneannenin akıttığı sessiz gözyaşlarıydı.

IX

Hapisten çıkalı 10-15 yıl olmuştu. Hapise girme nedeni cinayetti. Tekrar "içeri" girecekti. Karısını onu aldatıyor diye öldürmüştü. Cesedin başını sobada yakmıştı. Ederi kemiklerinden sıyrıp küçük parçalara bölmüştü. Parçaları poşetleyip şehirden uzakta kör bir kuyuya atmış, kemiklerin akıbetiye tekrar soba olmuştu. Kendi nüfustaki küçük çocuğunu (karısının dostundan olduğunu düşünerek), "karısının dostunu" da öldürmüştü. Onları da yine şehirden uzakta kirli bir dereye atmıştı. Yakalandıktan sonra tatbikata götürülürken polisler ilçe hastanesinden mahkeme için gerekli darp raporunu da aldılar. Raporu veren doktor kısa boylu, bıyıklı, sinirli bir insan buldu karşısında. O günden sonra canilerin, katillerin, sapıkların "sıradan" olduklarına inandı.

X

Sıcak yaz gününde arabayla gidiyormuş. Ne yazık ki arabasının kliması yokmuş. Pencereler acıkmış. Trafik tıkanmış, araba durmuş, içeri bir balansı girmiş. Arıyı dışarı kovalamaya çalışmış. Bunu arkadaki arabanın sürücüsü görmüş. Daha sonra adam boynunu tutmuş. Garip hareketler yapmaya başlamış. Bunu da arkadaki ve yandaki arabaların sürücüleri görmüşler. O sırada trafik açılmış. Yan şeritteki arabalar akmaya başlamışlar. Ama adam

bir türlü ilerlememiş. Arkadaki arabanın sürücüsü sinirle aşağıya inmiş. İçeriye bakmış. Adamın ölüsünü bulmuş. Ambulans gelmiş; hastaneye gidilmiş; otopsi yapılmış. Ölen adamın arı zehirine karşı allerjisi olduğu ve ölüm nedeninin "anafilaksi" olduğu rapora yazılmış. Ölü ailesine teslim edilmiş.

Ölüm çok basit ve hızlı gelebildiği gibi çok yavaş ve uzun da olabilir. Ötenazi tartışmalarının yapıldığı şu sıralar unutmayalım ki hayatından ümidi kesilenlerin başında, aileleri günlerce hiçbir şey yapmadan beklerler. Dilimizdeki "ölüm döşeği" terimi bu gizli ötonazi geleneğinden gelmedir sanırım. Şöyle biürmek uygun olacak. Nasıl gelirse gelsin, biz canlılar O'nun ne olduğunu bilemeyiz. Bizler kendi inançlarımıza göre üzülürüz.

Sokakta ölen kimsesizlere bile gizli bir yerde. hüzünlü bir kalbin, bir iki damla gözyaşı döktüğünden eminim... Sağlıcakla kalın.

1992 YUNUS NADİ
ROMAN ARMAĞANI
Birincilik Ödülü Sahibi

ARES HARİKALAR
DİYARINDA

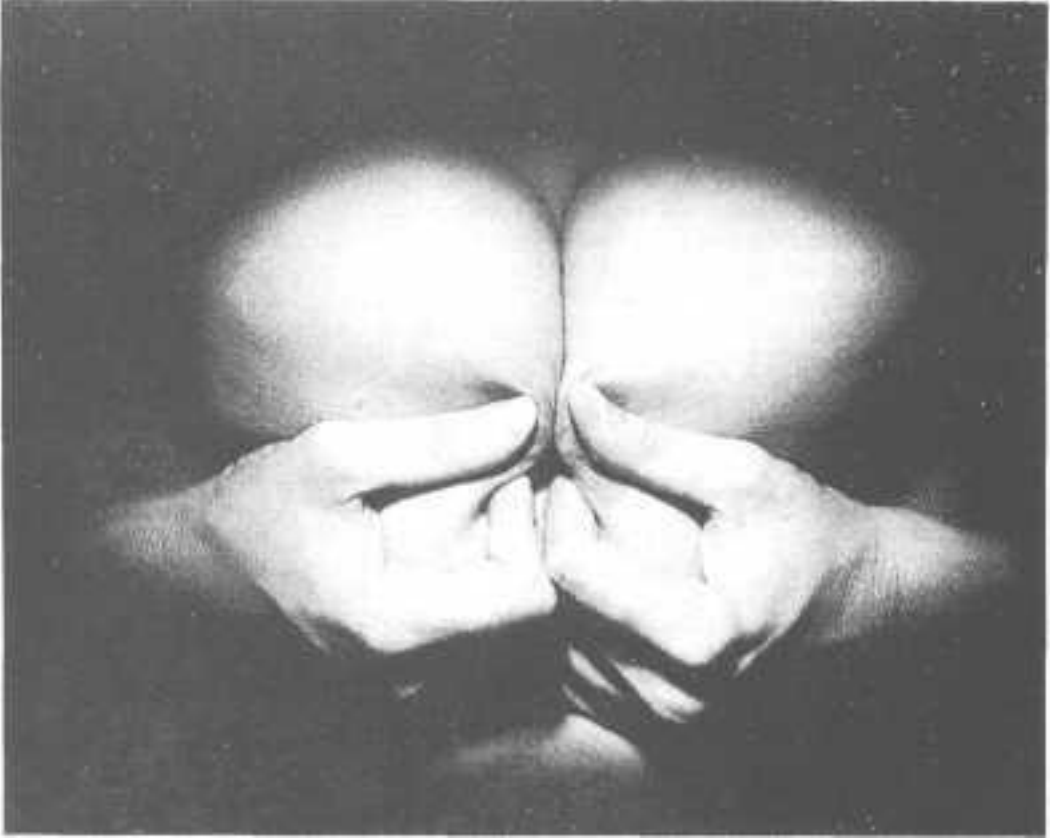
Derviş Zaim

AFA Yayıncıları

kutupyıldızı

DEF-İ ŞER AYİNİ

bayram keten

Biz, ölüm olduğu için cinsel organlarımızın olduğuna ya da cinsel organlarımız olduğu için ölümün olduğuna inanmıyorduk. Bundan yirmi-yirmibeş yıl önce, ölümden ancak cinsel organlarını keserek korunacağına inanan bir tarikattan bahsetmişti babam bana. Ama sonraları bunun da ölüme çare olmadığını görünce, cinsel organlarını kesmekten vazgeçip, ölüme başka çare aramışlar. Bu tarikatın yaptığı resimlerde ölümsüz insanlar cinsiyetsizdir. Kadınların göğüsleri kesik ve vajinaları dikiktir. Erkeklerinse penisleri kesik, vücudundaki kıllar tıraş edilmiştir.

(Ay Çarpması Ayinler'inden, 1.Gün:Def-i Şer Ayini, Sayfa-,7)

KARANTİNA, DÜĞME BÖCEĞİ VE BÜYÜLÜ CÜMLE

ergun kocabtyık

KARANTİNA

Bütün gücüyle merdivenleri çıkmış ve çatı katındaki odaya zor atmıştı kendini. Soluk soluğa kapıyı kapamış ve küçük bedeniyle arkasından yüklenerek beklemeye başlamıştı. Annesinin terliklerinin tahta merdivenin üzerinde çıkardığı tıkırtılar duyuluyordu. Ağır ve kararlı bir hızla çıkıyordu. Dev cüssesiyle eklem yerlerinden gıcırdatıyordu basamakları. Eğili; anahtar deliğinden baktı. Kadın merdivenin son basamağını da dönmüş geliyordu. Yüreğinin çırpırtısını duydu. Yoailmuş olmalıydı; yavaşlamış ve kapının birkaç basamak gerisinde ürkütücü hırıltılar çıkarak soluklanıyordu. Evin kedisi Kara'ya da bulaştırmıştı hastalığını. O da kadının bacakları arasından olacıkları izlemeyi bekliyormuş gibi kapalı kapıya bakıyordu. Yüzünün sağ yanındaki şişkinlikten ve sol gözündeki belirgin küçülmeden anlaşıyordu hastalığı kaptığı. Bir kaç hafta sonra yüzü bakılmaya dayanılmayacak bir şekle girecek; burnu eriyip yerine uzun, kıvrık, boynuzsu bir diş çıkacaktı. Hastalığın fiziksel belirtileriyle birlikte sessizce sürdürülen bir saldırganlık da ortaya çıkıyordu: Sevgiyle başlayan ama dozu arttıkça insanın canını acıtan dayanılmaz dokunuşlar. Ev karantinaya alınmasına alınmıştı ama o da içine sıkışıp kalmış, küçük bedeniyle ya gözden kaçmış ya da aynı nedenle görmezlikten gelinmişti.

DÜĞME BÖCEĞİ

Dayımın oğlunu böcek sokmuş. Yüzü şişmiş. Sağ gözünün altında bir morluk var. Gündüz bahçelerde dolaşmışlar. Bir sopa bulmuş. Eve getirmiş sopayı. İçinden bir böcek çıkmış. Çocuğun haberi yok tabii. Çocuğu sokmuş. Siyah renkte. Sırtının tam ortasında, bir karenin köşelerini oluşturacak biçimde yeralan aynı büyüklükte dört delik var. Böceği bana gösterdiler. Terliği kaptım. İyice yaklaştım. Algıları güçlü bir böcek. Kendisine kötü niyetle yaklaştığımı anlıyor. Bir vuruşta o kalın kabuğunu kırıp ezmek gerekiyor; aksi halde size ikinci bir şans tanımıyor. Sokması belki öldürücü değil ama size ölüme yakın anlar yaşıyor; sizi hayata ilikleyen düğmeleri yavaşça gevşetiyor.

BÜYÜLÜ CÜMLE

Dersanenin önünde bekliyorduk. Kalabalıktık. Hoca derse girene kadar koridorda oyalanırdık. Afrikalı bir öğrenciden öğrendiğim bir cümleyi tekrarlıyordum. "La tumba tutumba boko". Cümleyi ancak birkaç tekrarda kusursuz telaffuz edebildim. Doğrusunu söyleyene kadai; Afrikalıyı bayağı güldürdüm. Sonra birden ağzımdan sıcak hava çıkmaya, burnumdan sıcak, köpüklü sümükler akmaya başladı. Durduramıyordum. Cebimdeki kağıt mendili güçlkle çıkartıp karşıdaki tualete zor attım kendimi. Başımı lavaboya eğip salgının akmasını bekledim. Sıcaklığın vücuduma da yayılmış olduğunu hissettim. Başım ve damarlarım zonkluyordu. Kollarımda bazı damarların tamamen kırmızılaştığını gördüm. Başım hızla dönmeye başladı. Yere düştüm. Beni okulun revirine götürdüler. Yan baygındım ve olanları farkedebiliyordum. Hemşireler doktor gelene kadar önlem almaya çalışıyorlardı. Sonra içlerinden birisi ana arterde bir çatlak olduğunu söyledi. Çatlamanın ilerlemesini durdurmak için iğne yaptılar. Hemşireler telaş içinde rahatsızlığım ile ilgilenirlerken bir yandan da sanki daha büyük bir felaketin gelmesini bekliyorlarmış gibi korkuyla pencereden dışarı bakıyorlardı.

Soluk soluğa kapıyı kapamış ve küçük bedeniyle arkasından yüklenerek beklemeye başlamıştı. Annesinin terliklerinin tahta merdivenin üzerinde çıkardığı tıkırtılar duyuluyordu. Ağır ve kararlı bir hızla çıkıyordu. Dev cüssesiyle eklem yerlerinden gıcırdatıyordu basamakları.

YAŞAM BİR YOLCULUKTUR ÖLÜME VARILAN

nur gür su

Eski yeşil bir araçta gidiyorum. Korkular, umutsuzluklar, aldırmazlıklarla kuşatılmış yollardan geçiyoruz. İnce bir yağmur zaman zaman yolculuğumuza hüznün katıyor. Araçta kaç kişiye bilmiyorum. Bilmek de beni ilgilendirmiyor. Yanımda oturan biri var, yağmurluğu koluma ediyor. En azından bir de sürücü olmalı diyorum. Alnımı cama yapıştırdım, içimdeki sesi dinliyorum. Bir şarkı bu, bana ait olmayan, benimsediğim. Dikkatle yolu izliyorum. Bazan sonu gelmez kırlardan bazan bezgin kentlerden geçiyoruz. Cılız ağaçlar, beton karmaşasının arasında karşımıza çıkıyor arada bir. Bir işarettir, deyip umutlanıyorum. Geçtiğimiz sokaklar daralıp genişliyor. Kalabalıkları da görüyorum ıssızlığı da. Yorgun yaşamların ağırlığı ile köhnemiş binalar, soğuk, acımasız ve sırtkan beton bloklarla içice geçmiş. İnsanlar bezgince kendi yalnızlıklarında. Çocuklar, henüz gülebiliyorlar. Onları ne çok seversin! Ve kediler uzak uygarlıklarından kopup gelmiş; birdaha asla geriye dönemeyeceklerinin farkında dolaşıyorlar. Bir tek onların çözebildiği yaşamın anlamı gözlerinde, bilgece bakıyorlar. Bize söyleyemedikleri gizleri ile yorgun. Tozduman içerisinde görkem ve yoksulluk sarıyor çevreyi.

Eski yeşil aracın içinde umutsuzluğum ve özlemlerimle bilmediğim bir yöne gidiyorum. Diğer yolcular nereye gidiyorlar, onların aradıkları ne, seni tanırılar mı? Bilmiyorum. Alnım camın serinliğinde yitirdiklerimi düşünüyorum. İçim kanıyor. Dikkatle duraklan dönemeçleri izliyorum, bir yerde yoluma çıkacaksın bekliyorum. O ana kadar eski yeşil aracın içinde gidiyor, gidiyorum.

ÖLÜMÜ BEKLİYORUM

ahtnet ortaçağ

M. Duras'a

Ben aşkla yeni tanıştım. Eski ben değilim artık.

Anneme sarılıyorum. Babamın hatırını soruyorum. Düşmanımı kucaklıyorum. Sonsuz sevgimi cömertçe dağıtıyorum. Eskiden günlerce çalışarak kaldığım sınavlardan çalışmadan en yüksek notu alıyorum. Bu sihiri şaşkınlık ve hayranlıkla izliyorum.

Ölüm tutkunu ben hayatın peşindeyim. Algılarım azmış, onu yutmaya hazırım. İçimdeki bu güce yabancıyım. Beklenmedik bir şekilde beni ayakta tutuyor, ayaklarım daha sağlam basıyor ve ben hayatı değiştirmeye hazırım. Benden beklediklerini şimdi anlayışla karşılıyorum. Eski bitmişliğimden eser yok.

Onu kucaklıyorum.

Bu coşku beni eziyor. Algılarım doymuyor.

Duyumsuzluk sancısı.

Bir obje seçtim. Aşkı ona yükledim. Beni doyurmasını bekliyorum ve görüyorum ki hayatımın odaklandığı bu obje azdırdığı algılarıma yetmiyor, yetişemiyor.

Olsun.

Farkındayım, beni hayata bağlayan bu obje vaallığını ancak kendi alanı içinde sürdürebilir. Bunu kabul etmeliyim. Bunu değiştirmeye yönelik her girişim özünde ihanet olacak.

Kendimi ona adıyorum.

İçimde bu tutkuyu canlı tutan varlığı her şeyiyle koşulsuz kabul ediyorum. Tutkunun yaşatılması adına. Sonsuz kabulleniş adına.

Kendimi koşulsuz ve bağımsız adıyorum.

Ve görüyorum ki hayatın gerçekliği bunu kaldırmıyor. Herşeyiyle ona direniyor. Aşkla yaşanır kılınacak hayat kendi adına onu yok ediyor.

Kana kan.

Böylece bitmez bir mücadelenin içinde buluyorum kendimi. Yalnız beni değil, objemi de. Varlığını sürdürebilmek adına.

Beraberce aşka savaş açıyoruz. O bizi boğmadan onu yokedeceğiz. Zafer içimizdeki "kibirin" olacak. Bu koyu kalkan aldığı darbelere sadece gülüp geçiyor.

Halbuki öğrendim ben, "aşk; acı, çile ve kendini aşağılama" üçlemesidir.

Bu paradoks başa çıkamıyorum. Her kaçışta kibir elimi kolumu bağlıyor. Bana o kaçınılmaz soruyu soruyor. Aşk mı? Objemi mi?

Elinden tutmak istiyorum. Yapabileceğim tek şey gözlemlerimle ona sarılmak. Çünkü onları hiçbir şey tutamayacak.

Zaman geçtikçe ağlayarak Kibir'e teslim oluyorlar. Yapacak bir şey yok.

Çaresizim.

Hayatın tek gerçeği kibir, aşkı kemirmem için beni canlı tutuyor.

Canlı olmak istemiyorum.

Bu kibiri yokedecek tek bir şey biliyorum.

Ölümü bekliyorum.

HAYALET GEMİ

İki Aylık Dergi

Sayı 24 Mayıs/Haziran 1995

60000 TL KDV Dahil

Sahibi

TEKNOFİL

Teknoloji Tasarım Limited Şirketi adına
Pınar TÜREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Sedef ERKMAN

Yazı Kurulu

Sedef ERKMAN
Murat GÜLSOY
Nazlı ÖKTEN
Pınar TÜREN
Halide VELİOĞLU

Katkıda Bulunanlar

Zeynep AKTÜRE
Coşan BORA
Gül ÇETİN
Orhan Cem ÇETİN
Selim ERGUN
Esin ESEN
Nur GÜRSU
Seda KAYNAK
Bayram KETEN
Ergun KOCABIYIK
Ahmet ORTAÇDAĞ

Kapak Tasarımı

Yalçın KARACA

Baskı

NET Matbaacılık

**Eğer *Hayalet Gemi* ile
ilişki kurmak
istiyorsanız...**

**Herhangi bir evin loş
odalarından birinde
gözlerinizi kapatın.
Ve karanlıkta bir koltuğa
kendinizi bırakıp,
geçmişi ve geleceği
ve
en önemlisi bugünü
düşünüp sorular sorun.
Sonra
yaklaşmakta olan
Hayalet Gemi 'yi
düşleyin.**

**Ya da
bize yazın.**

